

දේශගුණික විපර්යාසයන්ට
තිරසර විසඳුම් සහිත හරිත සමාජ ආර්ථික රටාවක්

කාර්මික පොහොර සකසා ගනිමු

කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව, කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය

**දේශගුණික විපර්යාසයන්ට හිරිසර විසදුම් කහිත
හරිත කමාජ ආරච්ඡික රචාවක්**

කාඩ්නික පොහොර අත් පොත

කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව

2021

හැඳින්වීම .....

1. කොමිපොස්ට් පොහොර .....
2. වගා බිමට කොළ පොහොර භාවිතය.....
3. සරසාර ගොවි බිමකට සන්නිව පොහොර.....
4. පිඳුරු කාබනික පොහොරක් ලෙස බෝගවලට යෙදීම .....
5. ගැඬවිල් කොමිපෝස්ට් පොහොර.....
6. ගැඬවිල් පණු දියර පොහොර නිෂ්පාදනය .....
7. දියර කොමිපොස්ට් (කොමිපොස්ට් තේ).....
8. බෝග වගාව සඳහා මාළු නිස්සාරකය භාවිතය .....
9. ජීවමෘත .....
10. පළතුරු වෙහික් .....
11. බෝග වගාව සඳහා කර දහයියා භාවිතය .....
12. ජීව අඟුරු භාවිතය.....

හැඳින්වීම

දේශගුණ විපර්යාසයන්ට තිරසර විසඳුම් සහිත හරිත සමාජ ආර්ථික රටාවක් බිහි කිරීම අරමුණු කරගෙන කාබනික පොහොර භාවිතයට ගොවි ජනතාව දිරිමත් කිරීමට රජය තීරණය කර ඇත.

අවට පරිසරයෙන් පහසුවෙන් සපයාගත හැකි සත්ත්ව සහ ශාක අම්ල ද්‍රව්‍ය එකතු කරගෙන අපගේ වගාබිම් තුළම උසස් ප්‍රමිතියෙන් යුත් කාබනික පොහොර අපටම නිෂ්පාදනය කර ගත හැකිය.

පසට කාබනික ද්‍රව්‍ය එකතු කිරීම මගින් අස්වැන්නන් සමඟ පසෙන් ඉවත් වන ශාක පෝෂක හැවන පසට ලබාදීමට අමතරව පසේ සාරවත් බව රැකගැනීමට ඉවහල් වන පාංශු ජීවීන්ගේ ක්‍රියාකාරීත්වය ආරක්ෂාවීමත්, පසේ භෞතික ගුණාංග වැඩි දියුණුවීමත් සිදුවෙයි.

කාබනික පොහොර භාවිතයෙන් ඇති ප්‍රයෝජන

- පාංශු ජීවීන්ගේ ක්‍රියාකාරීත්වය වැඩි දියුණු වීම
- බෝග වර්ධනයට අවශ්‍ය ප්‍රධාන පෝෂක මෙන්ම අංශු මාත්‍ර මූලද්‍රව්‍ය ද අඩංගු වීම
- බුරුල් පසක් ඇති කිරීම මගින් වාතාශ්‍රය දියුණු වීම සහ මුල් වර්ධනය පහසු කරවීම
- පසේ ජලය රඳවාගැනීමේ හැකියාව වැඩි වීම
- ශාක පෝෂක රඳවාගැනීමේ හැකියාව වැඩි වීම

කාබනික පොහොර ලෙස යොදා ගත හැකි දේ

01. කොම්පෝස්ට් පොහොර
02. කොළ පොහොර
03. සත්ව පොහොර
04. බෝග අවශේෂ
05. ගැඩවිල් කොම්පෝස්ට් පොහොර
06. ගැඩවිල් දියර පොහොර
07. කොම්පෝස්ට් (තේ) දියර පොහොර
08. මාළු නිස්සාරකය (ෆිෂ් ටොනික්)

I. කොමිපෝස්ට් පොහොර

1.1 හැඳින්වීම

සත්ත්ව අපද්‍රව්‍ය හා ශාක කොටස් ක්ෂුද්‍ර ජීවීන්ගේ උපකාරයෙන් පිරිණය කොට නිපදවාගනු ලබන පොහොරකි. මෙහි දී උෂ්ණත්වය හා තෙතමනය ක්ෂුද්‍ර ජීවීන්ට සුදුසු පරිදි පවත්වා ගැනීම වැදගත් වනු ඇත.

1.2 නිපදවීමේ ක්‍රම

- ගොඩ ක්‍රමය
- කෝටු රාමු ක්‍රමය

1.3 නිපදවීම සඳහා අවශ්‍ය ද්‍රව්‍ය

- සත්ත්ව අපද්‍රව්‍ය - කුකුල් පොහොර, ගොම පොහොර, එළ පොහොර වැනි
- ශාකමය ද්‍රව්‍ය - වියළි ශාක පත්‍ර හා අමු කොළ අතු
- බෝග අවශේෂ - කුඩාවට කපාගත් කෙසෙල් කඳන්
- කොමිපෝස්ට් මුහුන් හෝ හොඳින් දිරාගිය කොළ රොඩු
- කොමිපෝස්ට් ගොඩ වසා තැබීමට ප්‍රමාණවත් පොලිතින් කැබැල්ලක් හා කොහු ලණු කැබැල්ලක්, ප්‍රමාණවත් පරිදි ජලය

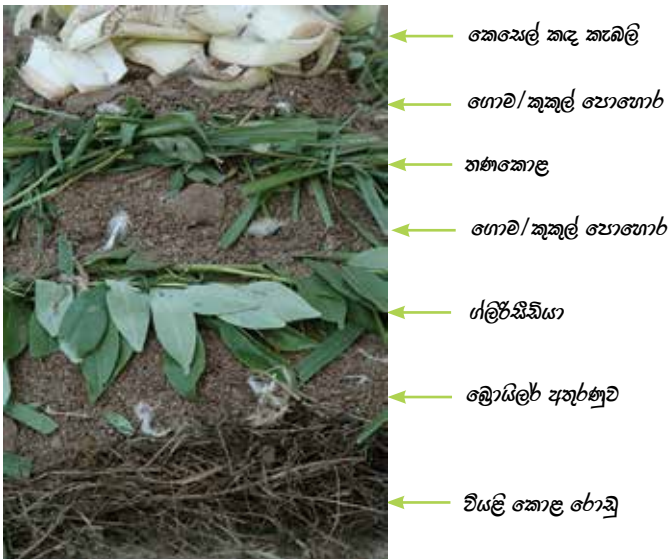
1.4 නිෂ්පාදනයට සුදුසු බිමක් තෝරා ගැනීම

- වර්ෂාවේ දී වතුරෙන් යට නොවන, හොඳින් ජලය බැස යන සහ මද සෙවන සහිත සමතලා බිමක්.

1.5 ගොඩ ක්‍රමයට කොම්පෝස්ට් පිළියෙල කිරීම

- ගොදින බීම සමතලා කර වතුර නොරැඳෙන සේ සකස් කර කොම්පෝස්ට් ගොඩෙහි දිග හා පළල සලකුණු කර ගන්න.
- ප්‍රථමයෙන් පස මතුපිට අඟල් 6 - 8 පමණ උස විසළී ශාක ද්‍රව්‍ය තට්ටුවක් අතුරන්න. ඒ මත සත්ත්ව පොහොර අඟල් 3 ක පමණ තට්ටුවක් අතුරන්න.
- ඊට උඩින් අමු කොළ, ළපටි අතු, අඟල් 6 - 8 ක තට්ටුවක් අතුරා ඒ මත, කොම්පෝස්ට් මුහුන්, වර්ග මීටරයට ග්‍රෑම් 30 ක් පමණ වන පරිදි විසුරුවා හරින්න.
- ඉන්පසු මාරුවෙන් මාරුවට සත්ත්ව අපද්‍රව්‍ය හා ශාක අපද්‍රව්‍ය අඩි 5 ක් පමණ උසට අතුරන්න. එසේ ඇසිරීමේ දී සෑම තට්ටු දෙකක් අතරමට මුහුන් යෙදීම කළ යුතු ය.

හිතවැදිලි ගොඩ ගැසූ කොම්පෝස්ට් ගොඩක තරස්කඩ

- සත්ත්ව අපද්‍රව්‍ය නොමැති නම්, විශ්ලි ශාක අපද්‍රව්‍ය හා අමු කොළ පොහොර මාරුවෙන් මාරුවට අතුරන්න.
- භාවිතා කරන ද්‍රව්‍ය පමණට වඩා විශ්ලි නම් නට්ටුවක් ඇතිරූ පසු ප්ලාස්ටික් තෙත් කළ යුතු ය.
- භාවිතා කරන යම් අමුද්‍රව්‍යයක් පමණට වඩා තෙත් නම් ගොඩ සෑදීමේ දී විශ්ලි උපස්තරයක් මත ඇතිරීමට සැලකිලිමත් වන්න.
- කොළ පොහොර පමණක් භාවිතා කොට සකසන කොම්පෝස්ට්වලට සාපේක්ෂව වැඩි කොම්පෝස්ට් අස්වැන්නක් සත්ත්ව පොහොර ද යොදා ගැනීමෙන් ලබා ගත හැක.

ගොඩ ගසා ඇවෑමේ කළ කොම්පෝස්ට් ගොඩ

නොමිනින්නිමින් වැසූ කොම්පෝස්ට් ගොඩ

- නට්ටු අසුරා අවසන් වූ පසු ගොඩ වටේ පහළින් අගල් 10 ක පමණ ඉඩක් ඉතිරි වන සේ පොලිතින් කැබැල්ලෙන් වසා ලණුවලින් හොඳින් ගැට ගසන්න.
- සෑම සතියකට වරක්ම තෙතමනය හා උෂ්ණත්වය පරීක්ෂා කරන්න. තෙතමනය ප්‍රමාණවත් නොවේනම් ජලය යොදා තෙත් කරන්න.
- පළමු සති 4 තුළ අතට දැනෙන තරමේ උෂ්ණත්වයක් ගොඩ තුළ පවත්වාගත යුතුය. උෂ්ණත්වය අඩු නම් තෙතමනය පරීක්ෂා කර වතුර යොදන්න.
- සති 4 කට පසු පළමු පෙරළීම සිදුකර නැවත ගොඩ ගසා පෙර පරිදි වසා තැබිය යුතු වන අතර, පළමු පෙරළීමෙන් සති හතරකට පසු දෙවන පෙරළීම ද, දෙවැනි පෙරළීමෙන් සති හතරකට පසු තුන්වැනි පෙරළීම සිදු කර සෑම පෙරළීමකටම පසුව ම පොලිතියයෙන් වසා තබන්න.
- තුන්වන පෙරළීමෙන් පසු පොහොර භාවිතය සඳහා සුදුසු වේ.
- තුන්වන පෙරළීමෙන් දිරාපත් වීම ප්‍රමාණවත් නොවේ නම් නැවත ගොඩ සකස් කර හොඳින් තෙත් කර අමතර සති දෙකක් තබන්න.
- මෙම සෑම පෙරළීමකදී ම මුහුන් සහ ජලය මිශ්‍ර කර ගැනීම මගින් හොඳින් ලද කොටස් කඩිනමින් දිරාපත් කළ හැකි ය.

- මේ අනුව මාස 3 - 3 ½ කට පසු ගුණාත්මක කොම්පෝස්ට් පොහොර ඔබට නිපදවා ගත හැකි අතර, අගල් ½ දැලකින් හලා මලුවලට අසුරා නොතෙමෙන ස්ථානයක ගබඩාකර තැබීමෙන් අවශ්‍ය අවස්ථාවක දී භාවිතයට ගත හැක.

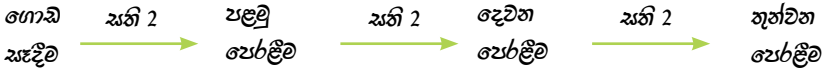
1.6 කඩිනම් ක්‍රමයට කොම්පොස්ට් සෑදීම (සති 6)

- නිෂ්පාදනය සඳහා සත්ත්ව අපද්‍රව්‍ය, අමුශාක පත්‍ර සහ වියළි ශාක/බෝග අවශේෂ කොටස් පරිමාව අනුව 1 : 1 : 1 අනුපාතයට යොදා ගැනීමෙන් සති 6 ක් වැනි කෙටි කලකින් ගුණාත්මයෙන් ඉහල කොම්පොස්ට් සාදාගත හැකිය.
- සත්ත්ව අපද්‍රව්‍ය වශයෙන් වියළි ගොම හෝ කුකුල් පොහොර හෝ එළු පොහොර හෝ මේ සියල්ලගේම මිශ්‍රණයක් යොදා ගත හැකිය. මෙහිදී වඩාත් පහසුවෙන් සොයා ගත හැකි සහ වැඩිපුර නිබේන සත්ත්ව අපද්‍රව්‍යයන් මේ සඳහා භාවිත කළ හැක.
- අමු ශාක පත්‍ර වශයෙන් පෝෂක බහුලව අඩංගු ශාක පත්‍ර එනම් වැටහිර (ග්ලිරිසිඩියා), ඉපිල් ඉපිල්, එරබදු සහ වල් සුරියකාන්ත වැනි ශාක වඩාත් සුදුසු වන අතර වෙනත් ශාක පත්‍ර හෝ ශාක වර්ග කිහිපයක මිශ්‍රණයක් වුව ද යොදා ගත හැකිය. ගෙවත්තෙන් උදළු ගා ඉවත් කරන අමු තණකොළ හා මාන වැනි ශාක ද මේ සඳහා යොදා ගත හැකිය.
- වියළි ශාක කොටස් ලෙස පිදුරු හෝ වෙනත් ඕනෑම බෝග අවශේෂයක් භාවිත කළ හැකිය.
- මෙහිදී යොදන ශාක කොටස් කුඩා කොටස් වලට කැබලි කිරීම මගින් මෙම ක්‍රියාවලිය තවදුරටත් කඩිනම් කරගත හැකිය.

ගොඩ සැකසීම

- වියලි ශාක පත්‍ර අගල් 5 - 6 ක තට්ටුවක් ලෙස බිමට අතුරන්න. ඒ මත අගල් 3 - 4 ක අමුකොළ තට්ටුවක් අතුරන්න. ඒ මත හැවත වියළි කොළ තට්ටුවක් අතුරන්න. ඉන්පසුව වියළි සත්ව අපද්‍රව්‍ය තට්ටුවක් අතුරන්න.
- මේ ආකාරයට තට්ටු ලෙස අසුරා මීටර් 1 - 1.5 පමණ උසට ගොඩ සකසන්න.
- අමුද්‍රව්‍ය තට්ටු වශයෙන් ඇසිරීමේදී ඒවායේ තෙතමනය අඩුනම් අවශ්‍ය පමණ ජලය යොදා තෙත් කරන්න.
- ගොඩ ආවරණය වන පරිදි කළු පොලිතීනයකින් වසන්න

ගොඩ පෙරලීම

- ගෙවත්තක් සඳහා පළල අඩි 3 ක් සහ උස අඩි 3 ක් ද, දිග අඩි 6 ක් වන ගොඩක් සෑහේ. මෙමගින් කොම්පෝස්ට් කිලෝ ග්‍රෑ. 250 - 300 ක් පමණ හිපදවිය හැකි ය.

අමුද්‍රව්‍ය සුලබතාව, පවතින සම්පත් අනුව පහත විවිධ ආකාර සංයෝජනවලින් වඩාත් ගැලපෙන ආකාරයකට කොම්පෝස්ට් ගොඩක් සකසා ගැනීමේ හැකියාව පවතී.

ක්‍රමවේදය	කොම්පෝස්ට් ටොන් 1 ක් ලබාගැනීම සඳහා අමුද්‍රව්‍ය බර අනුව අනුපාතය (කිලෝ ග්‍රෑ.)	අමුද්‍රව්‍ය කැබලි කළ යුතුද යන්න	ගොඩ පෙරලීම කාලාන්තරය	කාලය දළ වශයෙන් (සති)
1	සන්ච අපද්‍රව්‍ය 1000 : අමු ශාකමය ද්‍රව්‍ය 350 : වියලි බෝග අවශේෂ 150	කැබලි කළ	පළමු පෙරලීම සති 2 න් හා ඉන් පසුව සති 2 කාලාන්තරයෙන්	6
2	සන්ච අපද්‍රව්‍ය 750 : අමු ශාකමය ද්‍රව්‍ය 750 : වියලි බෝග අවශේෂ 750	කැබලි කළ	පළමු පෙරලීම සති 2 න් හා ඉන් පසුව සති 1 කාලාන්තරයෙන්	8
3	සන්ච අපද්‍රව්‍ය 750 : අමු ශාකමය ද්‍රව්‍ය 750 : වියලි බෝග අවශේෂ 750	කැබලි කළ	සති 3 කාලාන්තරයකින්	10

4	සත්ව අපද්‍රව්‍ය 750 : අමු ශාකමය ද්‍රව්‍ය 750 : වියලි බෝග අවශේෂ 750	කැබලි හොකළ	සති 3 කාලාන්තරයකින්	12
5	සත්ව අපද්‍රව්‍ය 1000 : අමු ශාකමය ද්‍රව්‍ය 1000	කැබලි කළ	පළමු පෙරලීම සති 2 න් හා ඉන් පසුව සති 1 කාලාන්තරයෙන්	6
6	සත්ව අපද්‍රව්‍ය 1000 : අමු ශාකමය ද්‍රව්‍ය 1000	කැබලි කළ	සති 3 කාලාන්තරයකින්	8
7	සත්ව අපද්‍රව්‍ය 1000 : අමු ශාකමය ද්‍රව්‍ය 1000	කැබලි හොකළ	සති 3 කාලාන්තරයකින්	10
8	අමු ශාකමය ද්‍රව්‍ය 1500 : වියලි බෝග අවශේෂ 1500	කැබලි හොකළ	සති 3 කාලාන්තරයකින්	12
9	අමු ශාකමය ද්‍රව්‍ය 1500 : වියලි බෝග අවශේෂ 1500	කැබලි කළ	පළමු පෙරලීම සති 2 න් හා ඉන් පසුව සති 1 කාලාන්තරයෙන්	8
10	අමු ශාකමය ද්‍රව්‍ය 1500 : වියලි බෝග අවශේෂ 1500	කැබලි කළ	සති 3 කාලාන්තරයකින්	10

අමු ශාකමය ද්‍රව්‍ය - විල් බැරෝ ලෝඩ් 01 = දළ වශයෙන් කි. ග්‍රෑ. 25 පමණ
 සත්ව අපද්‍රව්‍ය - විල් බැරෝ ලෝඩ් 01 = දළ වශයෙන් කි. ග්‍රෑ. 10 පමණ
 වියලි බෝග අවශේෂ - විල් බැරෝ ලෝඩ් 01 = දළ වශයෙන් කි. ග්‍රෑ. 03 පමණ

මෙම අගයන් භාවිතා කරන අමුද්‍රව්‍ය හා අමුද්‍රව්‍යවල පවතින ජල ප්‍රතිශතය මත සුළු වශයෙන් වෙනස් විය හැකිය

අමු ශාකමය ද්‍රව්‍ය - වල් සුරියකාන්ත, ග්ලිරිසිඩියා, ඉපිල් ඉපිල්, සැල්විනියා, ජපන් ජබර සහ වෙනත් කොළ පැහැ ශාක පත්‍ර හා ශාක කොටස්

සත්ත්ව අපද්‍රව්‍ය - කුකුල් ආස්තරණ, කුකුල් පොහොර, ගොම, එළි පොහොර, වචුල් පොහොර (එළි පොහොර කුඩු කර භාවිතය කොමිපෝස්ට් පිරිණය ඉක්මන් කරවයි)

බෝග අවශේෂ - පිදුරු, කෙසෙල් කඳුන්, බඩඉරිඟු ශාක කොටස් හා පොල් අතු වැනි දෑ භාවිතා කළ හැකිය. මේවා අගල් 2 - 3 කුඩා කැබලිවලට කැපීම පිරිණය ඉක්මන් කරවයි. කෙසේ නමුත් වී වගාවට පෝෂක සැපයීම සඳහා පිදුරු භාවිතය අනිවාර්යය බැවින් කොමිපෝස්ට් සැකසීම සඳහා පිදුරු භාවිතය සීමාවිය හැක.

මෙහිදී පහත කරුණු කෙරේද අවධානය යොමු කිරීම වැදගත් වේ.

- පහත ද්‍රව්‍ය අමතර වශයෙන් භාවිතා කිරීමෙන් අමුද්‍රව්‍ය කොමිපෝස්ට් බවට පත් කිරීමේ ක්‍රියාවලිය සඳහා ගතවන කාලය සති 2 කින් පමණ අඩුකරගත හැකිය. (සංයෝජන අංක 1 හා 5 හැර)
- ක්ෂුද්‍රජීවී ආමුකුලන
- ගව මුත්‍ර
- හයිට්‍රජන් වැඩි අනුපාතයකින් අඩංගු කාබනික දියර පොහොර

- කොමිපෝස්ට් හෝ, ස්වාභාවික කොලරොඩු ගොඩක දිරාපත්වෙමින් පවතින කොලරොඩු සමග එයට යටින් ඇති අගලක පමණ පස් තට්ටුවෙන් කිලෝ ග්‍රෑම් 30 ක් සෑම අමුද්‍රව්‍ය කිලෝ ග්‍රෑම් 1000 ක් සඳහා මුහුන් ලෙස භාවිතා කිරීම යෝග්‍ය වේ.
- අවසාන පෙරලීමේදී අමුද්‍රව්‍ය දිරාපත්වීම අඩු බවක් පෙනේ නම් අමතර සති 2 ක් තැබීම අවශ්‍යය වනු ඇත.
- සෑම අමුද්‍රව්‍ය කිලෝ ග්‍රෑම් 1000 ක් සඳහාම එස්පාවල රොක් පොස්පේට් කිලෝ ග්‍රෑම් 50 ක් මිශ්‍රකළ යුතුය
- ගොඩෙහි තෙතමනය සතිපතා පරීක්ෂා කර ප්‍රමාණවත් පරිදි ජලය ලබාදිය යුතුය

බ්‍රොයිලර් අතුරුණුව භාවිතයේ දී මාස 5 - 6 ක් පමණ දිරාපත්වූ අතුරුණුව භාවිතා කරන්න.

කෙසේ නමුත් භාවිතා කරන අමුද්‍රව්‍ය, ගොඩ සැකසීමේ ක්‍රමය, තෙතමනය හා ප්‍රදේශයේ පවතින උෂ්ණත්වය වැනි කරුණු මත ඉහත සඳහන් ලෙස පිරිණ ක්‍රියාවලියට ගතවන කාලය සුළු වශයෙන් වෙනස් විය හැක.

මහා පරිමාණ නිෂ්පාදන ඒකකවලදී අමුද්‍රව්‍ය කැබලි කිරීම හා ගොඩ පෙරලීම සඳහා යන්ත්‍ර භාවිතය ප්‍රායෝගික වේ.

1.7 කොමිපෝස්ට්වල ගුණාත්මකබව ඉහළ නංවා ගැනීම

- නයිට්‍රජන් ප්‍රමාණය වැඩි කර ගැනීම
  - සත්ව අපද්‍රව්‍ය හා රනිල කුලයේ බෝග වැඩිපුර භාවිත කිරීම

- පොට්ෂියම් ප්‍රමාණය වැඩි කර ගැනීම
  - නිපදවන ලද කොම්පෝස්ට්වල මුලු බරෙන් 5% ක් පමණ දහසියා අගුරු කලවම් කිරීම
  - අමුද්‍රව්‍ය ලෙස වල් සුරියකාන්ත වැඩිපුර යොදා ගැනීම
  - කුඩාවට කපාගත් කෙසෙල් කඳුන් හා පොල් අතු යොදා ගැනීම
- පොස්පරස් ප්‍රමාණය වැඩිකර ගැනීම
  - කොම්පෝස්ට් ගොඩ ඇසිරීමේ දී එප්පාවල රොක් පොස්පේට් නට්ටු මත විසුරුවා හැරීම (අමුද්‍රව්‍ය කිලෝ ග්‍රෑ. 1,000 කට රොක් පොස්පේට් කිලෝ ග්‍රෑ. 50)

1.8 කෝටු රාමු ක්‍රමය

- ග්ලිරිසිඩියා හෝ වෙනත් කෝටු වර්ගයක් උපයෝගී කරගෙන රූප සටහනේ පරිදි කෝටු රාමුවක් සාදා ගන්න.
- ගෙවත්තේ අතුගා ඉවත් කරන කොළ රොඩු අපතේ යන එළවලු සහ මුලුතැන්ගෙයි වෙනත් අපද්‍රව්‍ය (ඉඳුල් හැර) මෙයට එකතු කළ හැකි ය.
- නිපදවන කොම්පෝස්ට්වල ගුණාත්මකඛව වැඩි කර ගැනීම සඳහා වරින් වර ගොම, ගව මුත්‍රා, ග්ලිබ්සිරියා අතු යනාදිය එකතු කිරීම සුදුසුය.
- මාස කීපයකට පසුව මෙම කොටුවේ යට පැත්තෙන් දිරන ලද කොම්පෝස්ට් ලබාගත හැකි ය.
- මෙම ක්‍රමය ගෙවතු වගාවේ දී යොදා ගත හැකි ය.

කෝටු රාමු ක්‍රමය

කොමිනෝස්ට් නොහොර සඳහා ප්‍රමිතිය

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති ආයතනය (SLS)

තෙතමනය	< 25%
වැලි ප්‍රතිශතය (වියළි බර)	< 20%
පී එච් අගය	6.5 - 8.5
කාබන් - නයිට්‍රජන් අතර අනුපාතය	10 - 25
අවම පෝෂ්‍ය පදාර්ථ ප්‍රමාණය (වියළි බර)	
කාබන් C	20%
නයිට්‍රජන් N	1%
පොස්පරස් P ₂ O ₂	0.5%
පොටෑසියම් K ₂ O	1%
මැග්නීසියම් MgO	0.5%
කැල්සියම් CaO	0.7%
උපරිම බර ලෝහ ප්‍රමාණය (වියළි බරට) (mg/Kg)	
කැඩ්මියම් (Cd)	3
ක්‍රෝමියම් (Cr)	50
ප්ලොම් (Pb)	50
රසදිය (Hg)	50
නිකල් (Ni)	0.5
කුන්හනාගම් (Zn)	50
ආසනික් (As)	3

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රී ලංකා ප්‍රමිති ආයතනය, 2019

2. වගා බිමට කොළ පොහොර භාවිතය

ඔබේ ගොවි බිම සාරවත් කිරීමටත්, සාරවත් බව තිරසාරව පවත්වා ගැනීමටත් කොළ පොහොර යෙදීම බොහෝසෙයින් උපකාරී වේ.

2.1 කොළ පොහොර

ඉක්මණින් දිරාපත් වන කොළ පැහැයෙන් යුත් ශාක පත්‍ර හා ළපටි දඩු ආදිය කොළ පොහොර ලෙස හැඳින්වේ.

2.2 කොළ පොහොර සඳහා සුදුසු ශාකවල ලක්ෂණ

- වැඩි කොළඳුවක් සහිත කප්පාදුවෙන් පසු ඉක්මණින් වර්ධනය වන ශාක
- කාබන් : නයිට්‍රජන් අනුපාතය අඩු රහිල කුලයේ ශාක වඩාත් සුදුසුය. කාබන්, නයිට්‍රජන් අනුපාතය අඩුවීම යනු අඩංගු නයිට්‍රජන් ප්‍රමාණය වැඩි බවයි. එවැනි ශාක කොටස් ඉක්මණින් දිරාපත් වේ.

අමුද්‍රව්‍ය ලෙස භාවිතා කළ හැකි ශාක වර්ග

කොළ පොහොර ලෙස භාවිතයට සුදුසු ශාක වර්ග සහ ඒවායේ පෝෂණ සංයුතිය

ශාක වර්ගය	පෝෂ්‍ය පදාර්ථ % ලෙස (වියළි බරට සාපේක්ෂව)			
	නයිට්‍රජන්	පොස්පරස්	පොටෑසියම්	කාබන් නයිට්‍රජන් අනුපාතය
ග්ලිරිසිඩියා	4.2	0.3	2.1	12
චිරබදු	4.0	0.3	2.4	14
වල් සුරියකාන්ත	4.7	0.4	3.2	14
ගංසුරිය	3.4	0.3	2.2	14
සන්තෙමිප්	2.9	0.3	0.7	16
වරා	3.8	0.3	3.4	11
පැණි තෝර	4.9	0.2	1.8	12
පිල	3.7	0.2	1.7	11
කැප්පෙටියා	3.5	0.3	2.1	15
තෙල් කැකුණ	2.3	0.1	0.6	19

ඉහත ශාක වර්ගයන්ට අමතරව කොළ පොහොරක් වශයෙන් අතරමැද කන්නයන්හි වගාව සඳහා ආහාරමය රනිල බෝග (උඳු, මුං, කවිපි) යොදා ගත හැකිය.

2.3 කොළ පොහොර භාවිත කිරීමේ වැදගත්කම

- පසේ සිටින ක්ෂුද්‍ර ජීවීන්ට හිතකර පරිසරයක් නිර්මාණය කිරීම.
- පසට පෝෂක එකතු කිරීම.
- පහසුවෙන් සපයාගත හැකි වීම.
- ඉක්මණින් දිරාපත් වීම.
- වල් බීජ පැළවීම දුර්වල වේ.

2.4 කොළ පොහොර යොදන ආකාර

- පිටතින් කපා ගෙනවිත් කේන්ද්‍රයට දැමීම.
- වගා බිමෙහි වවා පසට යට කිරීම.
- දියර පොහොරක් ලෙස යෙදීම.

පිටතින් කපා ගෙනවිත් කේන්ද්‍රයට දැමීම

- මේ සඳහා ග්ලරිසිඩියා, ඉපිල් ඉපිල්, කැප්පෙටියා වැනි ශාකවල පත්‍ර හා ළපටි කඳන් වඩාත් සුදුසුය.
- එම ශාක කොටස් පසට යට කිරීම කළ යුතු වේ.
- මෙම ශාක කොටස් වසුන් වශයෙන් ද යෙදිය හැකි නමුත් එහිදී ලබා ගත හැක්කේ අඩු පෝෂක ප්‍රමාණයකි.

වගා බිමෙහි සිටුවා පසට යට කිරීම

- ආහාර බෝගයක් ලෙස රනිල බෝග (උඳ, කවිපි, මුං, රටකපු)
- සන්හෙමිස් වගා කිරීම

2.5 කොළ පොහොරක් ලෙස රනිල බෝග වගාව

- වී වගාවේදී ප්‍රධාන කන්න දෙක අතරමැද කාලයේ අවම නරමින් මාස තුනක කාලයක් පවතින්නේ නම් කවිපි, මුං, උඳ වැනි බෝගයක් වගා කළ හැක.
- එහිදී අතින් වී අස්වනු හෙලන ලද කුඹුරු සඳහා අස්වනු හෙළි වහාම බීජ ඉසීම.

- යන්ත්‍ර මගින් අස්වනු නෙලන ලද කුඹුරු සඳහා රොටරිය යොදා බිම සමතලා කර ගැනීමෙන් අනතුරුව බීජ ඉසීම.
- බෝගය පිහිටුවීමෙන් පසු අධික වර්ෂාවෙන් සිදුවන හානි වළක්වා ගැනීම සඳහා අඩි 10 - 12 පරතරයෙන් කාණු යෙදීම.
- අස්වනු වාර 1 - 2 ක් ලබාගත් වනාම බෝගය පසට යටවන සේ සි සෑම

සුදුසු බෝග ප්‍රභේද හා බීජ අවශ්‍යතාව

බෝගය	ප්‍රභේදය	බීජ අවශ්‍යතාවය (අක්./කි.ග්‍රෑම්)
මුං	MI 6, MI 05, MI 7, MIMB 7	10
උඳ	MIBG 4	10
මෑ	බුමිටා	8
කවිපි	ANKGCP 1, ANKGCP 2, වරුණි	10 - 12

2.6 කොළ පොහොරක් වශයෙන් සන්නිෂේප වගා කිරීම

- වී වගාවේ අතරමැදි කන්නයේ මෙන්ම කන්න බෝගයක් වශයෙන් ද සන්නිෂේප වගා කළ හැකිය.
- කොළ පොහොර බෝගයක් වශයෙන් වගා කිරීම සඳහා සන්නිෂේප බීජ අක්කරයකට කිලෝ ග්‍රෑම් 20 - 25 ක් අවශ්‍ය වේ.
- බීජ වපුරා සති 10 - 12 කට පසු එම ශාක කොටස් පසට යට කළ යුතුවේ.
- සන්නිෂේප වගාකිරීම තුලින් පසේ මූල ගැටිති වටපනුවන් පාලනයක් ද සිදුවේ.

සන්නෙම්ප් වගාවක්

අක්කරයක සන්නෙම්ප් වගාවක් තුළින් පසට එකතු වන පෝෂක ප්‍රමාණය

වියළි ද්‍රව්‍ය (කිලෝ ග්‍රෑම්)	නයිට්‍රජන් (කිලෝ ග්‍රෑම්)	පොස්පරස් (කිලෝ ග්‍රෑම්)	පොටෑසියම් (කිලෝ ග්‍රෑම්)
3,000	54	18	36

- සන්නෙම්ප් වගා කිරීම තුළින් පසේ මූල ගැටිති වට පණුවන් පාලනයක් ද සිදු වේ.

2.7 ශාක ජනු දියර පොහොරක් ලෙස යෙදීම

- කොළ පොහොර වශයෙන් යොදා ගත හැකි ඕනෑම කොළ වර්ගයකින් මිටක් ගෙන හොඳින් කොටන්න.
- වතුර ලීටර් 1 ක් දමා පල් වීමට දින 14 ක කාලයක් තබන්න.
- වාතාශ්‍රය ලබා දීම සඳහා සෑම දිනකට වරක්ම මෙම මිශ්‍රණය හොඳින් කලවම් කරන්න.
- දින 14 කට පසු මිශ්‍රණය රෙදි කඩකින් පෙරා ගන්න.
- පෙරාගත් ද්‍රාවණයේ කොටස් එකකට පලය කොටස් 3 ක් මිශ්‍ර කරන්න.
- ඉහත මිශ්‍රණය බෝග සඳහා සතියකට වරක් බැගින් සවස් කාලයේදී යොදන්න.

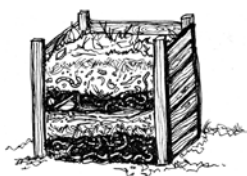
3. සරසාර ගොවි බිමකට සත්ත්ව පොහොර

සතුන්ගේ අපද්‍රව්‍යවලින් සමන්විත පොහොර සත්ත්ව පොහොර ලෙස හැඳින්වේ. උදා: ගොම,ගව මුත්‍ර, එළි පොහොර

සතුන්ගේ අපද්‍රව්‍ය හා ඔවුන් විසින් ආහාරයට නොගත් ඉතිරි වූ කොටස් මිශ්‍ර වූ පොහොර ගොවිපල පොහොර ලෙස හැඳින්වේ.

උදා: කුකුල් කොටුවල ආස්තරණය

3.1 සත්ත්ව පොහොර වගා කටයුතු සඳහා යොදා ගත හැකි ආකාර

වියළි ආකාරයෙන් සාප්පුවම පසට

- වියළි ගොම
- එළි පොහොර
- හොඳින් දිරාගිය
- ගොවිපල් පොහොර
- දිරාගිය ලේයර් කුකුල් අතුරණු

කොම්පෝස්ට් සඳහා අමු ද්‍රව්‍ය ලෙස

- අමු ගොම
- ගව මුත්‍ර
- එළි පොහොර
- බ්‍රොයිලර් කුකුල් අතුරණු

ජීව වායු ඒකක (ගව, උයරු ගොවිපලවල්)

- ජීව වායුව ලබා ගත් පසු ඉවත් කරනු ලබන තරලය

කාබනික පලිබෝධනාශක හා දියර පොහොර ලෙස

- ගව මුත්‍ර
- අමු ගොම

සත්ත්ව පොහොර ගොවි බිමට එක් කිරීමෙන්

- බෝගවලට අවශ්‍ය ප්‍රධාන මෙන්ම ක්‍ෂුද්‍ර පෝෂක වර්ගවලින් සමන්විතය.
- කාබනික පොහොරක් නිසා පසේ ගුණාත්මය වැඩි කරයි.
  - පසේ පොහොර, ජලය, වාතය, රදවා ගැනීමේ හැකියාව වැඩි කරයි.
  - පසෙන් පොහොර සේදී යාම වළක්වයි.
  - පසේ ඇති ක්‍ෂුද්‍ර ජීවීන්ගේ ක්‍රියාකාරීත්වය වැඩිකර තවදුරටත් පස සාරවත් කරයි.

කොම්පෝස්ට් සැකසීමේදී, අමුද්‍රව්‍යක් ලෙස සත්ත්ව පොහොර එක් කිරීමෙන්

- කොම්පෝස්ට් ගොඩනි ඇති ක්‍ෂුද්‍ර ජීවීන්ගේ ක්‍රියාකාරීත්වය වැඩි කිරීම මගින්,
  - කොම්පෝස්ට් සැකසීමේ ක්‍රියාවලිය ඉක්මන් වේ.
  - කොම්පෝස්ට් වල පෝෂකත්වය වැඩි කරයි.

සත්ත්ව පොහොරවල අඩංගු ප්‍රධාන පෝෂක ප්‍රමාණයන්

පොහොර වර්ගය	වියළි බර අනුව ප්‍රතිශතය		
	නයිට්‍රජන්	පොස්පරස්	පොටෑසියම්
ගොම	1.7	0.7	0.8
කුකුල් පොහොර (ලේයර්)	2.3	1.2	2.2
කුකුල් පොහොර (බ්‍රොයිලර්)	2.2	0.8	1.9
එළි පොහොර	2.2	0.7	1.2
උගුරු පොහොර	1.5	0.8	0.7

3.2 සත්ත්ව පොහොර ගොවි බිමට යොදන අයුරු

වියළි ගොම පොහොර

වියළි ගොම පොහොර යෙදීමට පෙර ගොඩගසා හොඳින් වතුර යොදා විනිවිද පෙනෙන පොලිතින් කොළයකින් හොඳින් වසා හිරුළුලියට හිරාවරණය වන ලෙස දින 05ක් පමණ තබන්න. මෙමගින් ගොම පොහොර වල ඇති වල් බීජ මර්දනය කර ගත හැක. ඊට පසුව වගාවට යෙදීමට යොදා ගත හැක.

කුකුල් පොහොර

- ලේයර් කුකුල් පොහොර (බිත්තර දමන කිකිලියන්ගේ අතුරුණුව) හා බ්‍රොයිලර් කුකුල් පොහොර (මසට සාදන කුකුළන්ගේ අතුරුණුව) ලෙස ආකාර 02 කි.
- ලේයර් කුකුල් පොහොර කුකුල් කොටුවෙන් ඉවත් කළ වහාම බෝගවලට යෙදීම සුදුසු නොවේ. මාස 3 ක් පමණ හොඳින් දිරාපත් වීමට ඉඩහැර බෝගවලට යෙදීම කළ යුතුය.
- කුකුල් කොටුවෙන් ආස්තරණය ඉවත් කළ වහාම හෝ දිරන ලද කුකුල් ආස්තරණ කොම්පෝස්ට් සකස් කිරීම සඳහා භාවිතා කළ හැක.
- බ්‍රොයිලර් කුකුල් පොහොරවල අධික කාබන් නයිට්‍රජන් අනුපාතය අඩුකර ගැනීම සඳහා ගව මුත්‍ර, අමුකොළ, අමු තණකොළ, වෙනත් සත්ත්ව පොහොර එක් කළ යුතුයි.
- බ්‍රොයිලර් කුකුල් පොහොර භාවිත කරන්නේ නම් කොම්පෝස්ට් පොහොර ලෙස සැකසීමෙන් පසු හෝ මාස 5 - 6 ක් පමණ දිරාපත් වූ විට භාවිත කළ යුතු ය.

3.3 අමු ගොම භාවිත කර සකසා ගත හැකි දියර පොහොරක්

අවශ්‍ය ද්‍රව්‍ය

- ජලය : ලීටර් 100
- ග්ලිරිසිඩියා කොළ : කිලෝ ග්‍රෑම් 25
- මුරුංගා කොළ : කිලෝ ග්‍රෑම් 1/2
- අමු ගොම : කිලෝ ග්‍රෑම් 10
- වෙනත් කොළ : කිලෝ ග්‍රෑම් 5 (ගඳපාන, මඳුරුතලා)
- පස් මට්ටක් (කැලෑ බිමකින් ලබා ගත්)

සාදන ක්‍රමය

- ඉහත සියළු ද්‍රව්‍ය බැරලයකට දමා දිනපතා විනාඩි 05 බැගින් කලතමින් දින 14 ක් යනතුරු පදම් වීමට තබන්න.
- ඊට පසු මිශ්‍රණය පෙරා මිශ්‍රණයේ කොටස් 1 කට ජලය කොටස් 03 ක් වන ලෙස එක් කරන්න.
- එලෙස සකස් කර ගත් ද්‍රාවණයේ ලීටර් 10 ට සබන් ග්‍රෑම් 100 ක් දියකර සවස් වරුවේ දී ඉසින යන්ත්‍රයක් භාවිතයෙන් බෝගයට යොදන්න.

4. පිඳුරු කාබනික පොහොරක් ලෙස බෝගවලට යෙදීම

අස්වනු නෙලීමෙන් පසුව කමතේ ඉතිරිවන පිඳුරු පොහොරක් ලෙස යොදාගත හැක. එමෙන් ම පිඳුරු කොම්පෝස්ට් නිෂ්පාදනය සඳහා යොදා ගනී.

4.1 පිඳුරුවල අඩංගු ප්‍රධාන පෝෂක

නයිට්‍රජන් 0.6%, පොස්පරස් 0.2% ක් ද හා පොටෑසියම් 1.4% අඩංගුය. පිඳුරු වල ඇති පොටෑසියම් වර්ෂාවත් සමඟ සේදී ඉවත්වීමට ඉඩ ඇති බැවින් ඒ පිළිබඳව සැලකිලිමත් වන්න.

4.2 වී වගාවේ දී පිඳුරු යෙදීම

- පළමු හියෙන් පසුව පිඳුරු ලියැදි පුරා විසුරුවා හැරීම
- පිඳුරු ගොඩවල් ලෙස ගොඩ ගසා දෙවැනි හියේ දී පසට එකතු කිරීම

අනෙකුත් බෝග සඳහා වල් පාලනය කිරීමට වසුනක් ලෙස යෙදීම මඟින් පිඳුරු දිරාපත් වී බෝගයට පෝෂක සපයන කාබනික පොහොරක් බවට පත් වේ.

විදුරු ලියැදි පුරා විසුරුවා හැරීම

5. ගැබ්විල් කොමිපෝස්ට් පොහොර (වර්ම කොමිපෝස්ට්)

සාමාන්‍යයෙන් කොමිපෝස්ට් පොහොර නිපදවනු ලබන්නේ ක්ෂුද්‍ර ජීවීන් ආධාරයෙනි. ක්ෂුද්‍ර ජීවීන්ට අමතරව පසේ ජීවත් වන ගැබ්විල් පණුවන්ගේ ක්‍රියාකාරීත්වය ද යොදාගෙන ශාක හා සත්ත්ව අපද්‍රව්‍ය මගින් ගුණාත්මයෙන් ඉහල කොමිපෝස්ට් පොහොර මසකින් පමණ නිපදවා ගත හැක. මෙසේ නිපදවාගන්නා පොහොර ගැබ්විල් කොමිපෝස්ට් පොහොර (වර්ම කොමිපෝස්ට්) ලෙස හඳුන්වයි.

5.1 ගැබ්විල් පණුවන් බෝ කර ගැනීම

ගැබ්විලි කොමිපෝස්ට් පොහොර නිෂ්පාදනය සඳහා ගැබ්විලි විශේෂ පහක් පමණ අපට ප්‍රයෝජනයට ගත හැකිය. මේ සඳහා වඩාත්ම සුදුසු වන්නේ රතු පැහැති ගැබ්විල් පණුවන් විශේෂයයි. මෙම විශේෂ සොයා ගැනීමට අපහසු අවස්ථා වලදී පහත ක්‍රියා පිලිවෙත අනුගමනය කිරීමෙන් ඒ සඳහා සුදුසු ගැබ්විලුන් තෝරාගනු ලැබේ.

- ගෙවත්තේ ඇති කුණු ගොඩක් පාදා එය තෙත් කර ඒ මතට සක්කර (උක් හකුරු) ද්‍රාවණයක පොගවාගත් තෙත ගෝනියක් දමන්න. ඒ මතට අමු ගොම ස්වල්පයක් දමන්න.
- සතියකින් පමණ බැලූවිට ගෝනියේ යටි පැත්තේ රතු පැහැති ගැබ්විලුන් රාශියක් දැකගත හැකිය. එම සතුන් අමු ගොම සහිත බඳුනකට දමා තබන්න.

මෙසේ සපයාගත් ගැබ්විල් පණුවන් පහත ක්‍රියාමාර්ග අනුගමනයෙන් ගුණනය කර ගත හැක.

- ලීටර 200 ප්ලාස්ටික් බැරලයකින් බාගයක් ගෙන පතුලට ආසන්නයෙන් පල වහනය සඳහා සිදුරු කරන්න. එය හොඳින් සෙවන සහිත ස්ථානයක තබන්න.
- එම බඳුනේ පතුලට අඟල් 2 ක් පමණ ප්‍රමාණයේ උළු හෝ ගඩොල් කැබලි අතුරන්න. ඒ මත අඟල් 2 ක් පමණ උසට රළු වැලි අතුරන්න.
- ඊට උඩින් අඟල් 2 ක් පමණ උසට අමු ගොම තට්ටුවක් යොදන්න.
- අමු ගොම මතට රතු පැහැති ගැඩවිල් පණුවන් යොදන්න. ඉන් අනතුරුව පිදුරු හෝ වියළි කොළ හෝ ශාක පත්‍ර තට්ටුවක් දමා ප්‍රමාණවත් තෙතමනය ලබාදෙන්න.
- මසකට පමණ පසු ගැඩවිල් පණුවන් ගුණනය වී ඇති බව දැක ගත හැකිය.

5.2 ගැඩවිල් කොම්පෝස්ට් පොහොර නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලිය

මෙය ආකාර දෙකකට කළ හැකිය

1. ටැංකි ක්‍රමය
2. බැරල් ක්‍රමය

5.3 ටැංකි ක්‍රමය

ව්‍යාප්ත මට්ටමෙන් ගැඩවිල් කොම්පෝස්ට් නිෂ්පාදනයේදී මෙම ක්‍රමය ඉතා සුදුසුය. ඒ සඳහා සෙවන සැපයීමට වහලය සහිත ගොඩනැගිල්ලක් අවශ්‍ය වෙයි. එය තුළ ඉදිකරන ටැංකි අඩි 6ක් පමණ පළල, අඩි 3ක් පමණ උස සහ දිග අඩි 10ක් පමණ හෝ අවශ්‍යතාවය අනුව දිග තෝරා ගත

හැකිය. ටැංකියෙහි පතුල කොන්ක්‍රීට් හෝ සිමෙන්ති යොදා ආස්ථිරණය කිරීම අවශ්‍යය. එසේ නොමැති වුවහොත් ගැඹවිල් පනුවන් පස තුළට ගමන් කිරීම මෙන්ම, පෝෂක කාන්දු වීමද සිදුවේ. ටැංකි පතුල එක් පසෙකට කුඩා ආනතියක් සහිතව සකස් කර බැවුම සහිත බිත්තියෙහි සිදුරු තබා එම සිදුරුවලින් පිටවන ද්‍රාවණය එකතු කර ගත හැකි අයුරින් සකස් කිරීමෙන් ගැඹවිල් දියර පොහොර ද ලබා ගත හැකිය.

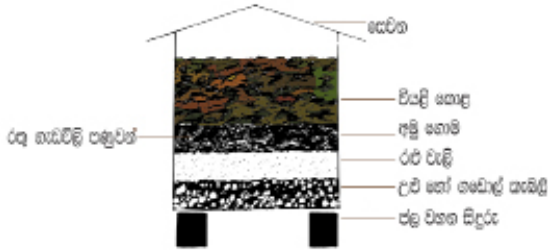

ගැඹවිල් කොම්පෝස්ට් ටැංකි

5.4 ටැංකි තුළ ගැඹවිල් කොම්පෝස්ට් පොහොර නිෂ්පාදනය

- සකස් කරගත් ටැංකි වල පතුලටම අඟල් 6 පමණ ඝනකමට කොළ රොඩු තට්ටුවක් අතුරුණ.
- එම කොළරොඩු තට්ටුව මතට තවත් ගොම හා කොළරොඩු එක් කිරීම සුදුසුය. මේ ආකාරයට ටැංකිය පුරවා ඒ මතට පණුවන් සහිත ගොම මිශ්‍රණය ඒකාකාරීව පැතිරෙන ලෙස විසුරුවන්න.
- එම ටැංකි අවශ්‍ය පරිදි තෙත් කර සෙවන හා වාතාශ්‍රය ලබා දෙන්න. ප්‍රශස්ත තෙතමනය පවත්වා ගැනීම ඉතා වැදගත්ය.
- මසකට පමණ පසු යෙදූ කාබනික ද්‍රව්‍ය පණු පොහොර බවට පත්ව තිබෙනු දක්නට හැකිය.

ගැබිලි කොමිපෝස්ට් ටැංකිය ඡායාරූප ගැනීම

5.5 ගැබිලි කොමිපෝස්ට් පොහොර වලින් පණුවන් ඉවත් කර ගැනීම

සාදාගත් පණු පොහොර ටැංකියේ එක් කෙළවරකට ගොඩ ගසන්න. නිස් වූ කෙළවරට අමු ගොම හා කොළ රොඩු එකතු කරන්න. පණු පොහොර ගොඩ පැත්ත විසළීමට හරින්න. හැකිනම් සුර්යාලෝකය වැටීමට සලස්වන්න. අමු ගොම හා කොළ රොඩු එකතු කළ පැත්ත අවශ්‍ය පරිදි තෙත් කර සෙවන හා වාතාශ්‍රය ලබා දෙන්න. මෙසේ සතියකට පමණ පසු සාදා ගත් පණු පොහොර ගොඩෙහි සිටි පණුවන් අමු ගොම හා කොළ රොඩු එකතු කළ පැත්තට ගමන් කරයි.

සතියකට පසු කොමිපෝස්ට් ගොඩෙහි ඉහල සිට දිනකට අඩියක් පමණ බැගින් ගැඹුරට කොමිපෝස්ට් පොහොර ඉවත් කර ගන්න. මේ ආකාරයට දිනපතා ඉහල ඇති විශලි කොමිපෝස්ට් ගොඩ අවසන් වන තුරු සිදුකරන්න. (අලෝකයෙන් හා විශලීමෙන් බේරීමට පණුවන් පහළට ගොස් අවසානයේ නව අමුද්‍රව්‍ය ගොඩට ගමන් කරයි.) පසුව මුළු ටැංකියම අලුත් කාබනික ද්‍රව්‍ය හා ගොම මිශ්‍රණයෙන් සම්පූර්ණයෙන් පුරවන්න. මෙලෙස නෙකඩවා ගැබිලි කොමිපෝස්ට් නිෂ්පාදනය කළ හැක.

හතු ඇහැනි ගැඹවිල් පත්‍රවත්

5.6 බැරල් ක්‍රමය

- මෙම ක්‍රමය කුඩා පරිමාණයෙන් ගැඹවිල් කොම්පෝස්ට් පොහොර නිෂ්පාදන කර ගැනීම සඳහා යොදාගත හැකිය. මේ සඳහා සිමෙන්ති, ලෝහ හෝ ප්ලාස්ටික් වලින් සැදූ භාජනයක් භාවිතා කළ හැකිය. භාජනයෙහි උස උපරිම අඩි 03 තිබීම ප්‍රමාණවත් ය. එහි පතුල හොඳින් සිල් වී තිබිය යුතුය. එම භාජනයෙහි පතුලට ආසන්නයෙන් ජල වහනය සඳහා බිත්තිය සිදුරු කරන්න. එය හොඳින් සෙවන සහිත ස්ථානයක තබන්න. සෙවන සැපයීමට වහලය සහිත තාවකාලික මඩුවක් හෝ ඉදි කිරීම කළ යුතුය.
- සකස් කර ගන්නා ලද භාජනයෙහි පතුලටම අගල් 6 ක පමණ විශලී කොළ රොඩු ස්ථරයක් යොදන්න. එම ස්ථරයට ඉහළින් තවත් ගොම හා කාබනික ද්‍රව්‍ය අඩි 2ක් පමණ පුරවා ගන්න. ඒ මතට ගොම හා සපයා ගන්නා ලද රතු ගැඹවිලි පත්‍රුවන් මිශ්‍රණය ඒකාකාරීව විසුරුවා හරින්න.
- එම භාජනයට අවශ්‍ය තෙතමනය, වාතාශ්‍රය හා සෙවන ලබා දෙන්න. මසකට පමණ පසු ගැඹවිලි කොම්පෝස්ට් පොහොර ලබාගත හැකිය. වැඩි තෙතමනය ඉවත් කිරීමට තබන ලද පිටාර සිදුර මගින් ගැඹවිලි දියර පොහොරද එකතුකර ගැනීමේ හැකියාව ඇත.

5.7 ගැඬවිල් කොම්පෝස්ට් පොහොර වල ප්‍රයෝජන

- ගුණාත්මයෙන් ඉතා ඉහලය.
- කොම්පෝස්ට් සෑදීමට ගතවන කාලය අඩුය.
- ගොඩ පෙරලීමක් අවශ්‍ය නොවේ.
- කොම්පෝස්ට් සෑදීමට ශ්‍රම අවශ්‍යතාවය අඩුය.
- බෝග වර්ධනයට අවශ්‍ය පෝෂක වලට අමතරව ශාක වර්ධනය ඉහළ නංවන සංයෝග ප්‍රතිජීවක පාංශු එන්සයිම සහ හිතකර ක්ෂුද්‍ර ජීවීන් ද අන්තර්ගතය.
- ගැඬවිල් කොම්පෝස්ට් පොහොර භාවිතයෙන් බෝග අස්වැන්න ප්‍රමාණාත්මකව හා ගුණාත්මකව ඉහළ යයි.
- එමෙන්ම බෝග වල රෝග පළිබෝධ වලට ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව ඉහළ යයි.

6. ගැඩවිල් පණු දියර පොහොර නිෂ්පාදනය

6.1 ගැඩවිල් පණු දියර පොහොර

බඳුනක් තුළ අඩංගු කර ඇති කාබනික ද්‍රව්‍ය ගැඩවිල්ලන්ගේ ක්‍රියාකාරීත්වය මගින් පිරිණය කිරීමට සලස්වා එමගින් නිපදවන ද්‍රව්‍ය හා ගැඩවිල්ලන් විසින් නිපදවන සියළු ශ්‍රාවයන් ජලයේ දිය වීමෙන් පසු බඳුනේ පතුලේ එකතුවන දියරය ගැඩවිල් දියර පොහොර ලෙස හඳුන්වනු ලබයි.

මෙසේ එකතුවන දියරය බඳුනේ පතුලේ සවි කර ඇති කරාමයක් මගින් ඉවත් කරගෙන එම දියරය ජලය සමඟ මිශ්‍ර කර පොහොරක් ලෙස භාවිතා කළ හැකිය.

එහි නයිට්‍රජන්, පොස්පරස් සහ පොටෑසියම් යන ශාක පෝෂක, අංශු මාත්‍ර පෝෂක මෙන්ම ශාක වර්ධනයට හේතුවන රසායනික ද්‍රව්‍යයන් ද අන්තර්ගතය. එපමණක් නොව එහි නයිට්‍රජන් තිර කරන බැක්ටීරියාවන් හා පොස්පේට් දිය කිරීමට උපකාරීවන බැක්ටීරියාවන් ද අඩංගු වේ.

ගැඩවිල් පණු දියර පොහොර

- ගුණාත්මයෙන් ඉහළය
- පහසුවෙන් නිපදවා ගත හැකියි
- නිෂ්පාදන වියදම ඉතා අඩුය
- 100% ක්ම පරිසර හිතකාමී දියර පොහොරකි

6.2 යෙදීමේ වාසි

- ලෙඩ රෝග කෙරෙහි ප්‍රතිරෝධීතාවය ඇතිකරයි
- පාංශු ක්ෂුද්‍ර ජීවී ගහනය ඉහළ නංවයි
- බෝග අස්වැන්න ඉහළ නංවයි
- කාබනික ද්‍රව්‍ය දිරාපත් වීම වේගවත් කරයි

6.3 අවශ්‍ය ද්‍රව්‍ය

- ගැඩවිල් පණුවන් (ගොමවල සිටින, රතු පැහැති)
- රළු ගල් හා වැලි
- අමු ගොම
- කාබනික ද්‍රව්‍ය
- ජ්‍යෙෂ්ඨ බැරලයක් (ලීටර 200 - 250 ධාරිතාවය)
- ලීටර 10 පමණ ධාරිතාවෙන් යුත් බාල්දියක්/මැටි බඳුනක්

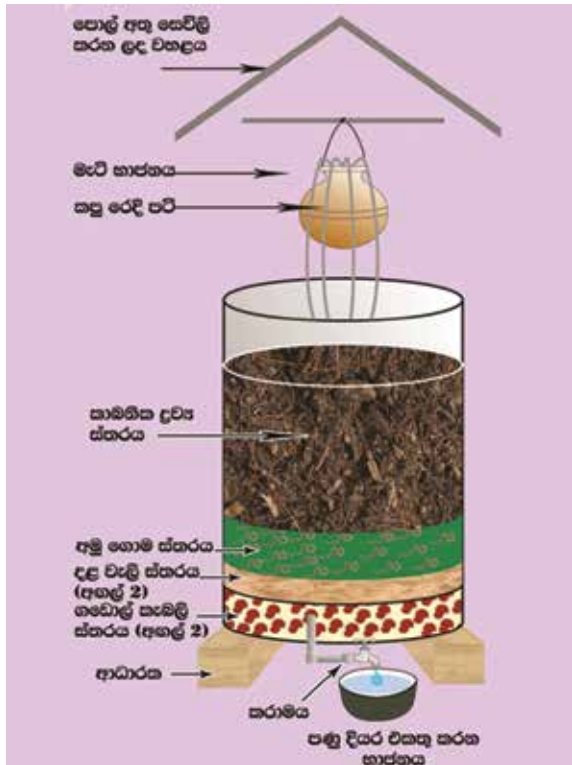
ගැඩවිල් පණුවන් රැස් කිරීම

රතු පැහැති ගැඩවිල් පණුවන්

ගැඩවිල් දියර පොහොර නිෂ්පාදනය සඳහා ගැඩවිලි විශේෂ පහක් පමණ අපට ප්‍රයෝජනයට ගත හැකිය. මෙම විශේෂ සොයා ගැනීමට අපහසු අවස්ථා වලදී පහත ක්‍රියා පිළිවෙත අනුගමනය කිරීමෙන් ඒ සඳහා සුදුසු ගැඩවිලුන් සපයාගත හැක.

- ගෙවත්තේ ඇති කුණු ගොඩක් පාදා එය තෙත්කර ඒ මතට සක්කර (උක් හකුරු) ද්‍රාවණයක පොඟවා ගත් තෙත ගෝනියක් දමන්න.
- සතියකින් බැලූවිට ගෝනියේ යටි පැත්තේ ගැඩවිලුන් රාශියක් දැකගත හැකිය.
- එම සතුන් අමු ගොම සහිත බඳුනකට දමා තබන්න. එසේ නොමැති නම් තෙත ගෝනියක් මතට අමු ගොම දමා දින 2 - 3 ක් තබා පසු දින උදෑසන පණුවන් එකතු කර ගත හැකිය.

පහු දියර නොහොඳ නිෂ්පාදනය කරන ඇටවුම

6.4 ගැඩවිලි පණු දියර සකසා ගන්නා ආකාරය

- ඒ සඳහා ඉහත රූප සටහනේ ආකාරයට ඇටවුමක් සකස් කර ගැනීම අවශ්‍ය වේ. මෙම ඇටවුම සෙවන සහිත වර්ෂාවට නොතෙමෙන ස්ථානයක සකස් කිරීම ඉතා වැදගත් ය.
- මේ සඳහා ඇටවුමේ බැරලයට අමතරව එල්ලන ජල බඳුන සඳහා ලොකු ජ්‍යෙෂ්ඨ බාල්දියක් හෝ මැටි භාජනයක් වුව ද භාවිතා කළ හැකිය.
- බැරලයේ පතුළට අගලක් උසින් සිදුරක් විඳි කරාමයක් සවිකර ගන්න.
- රූපයේ ආකාරයට බැරලය ගඩොල් කැබලි කිහිපයක් මත සිටුවා තබන්න.
- බැරලයේ පතුලේ අගල් එකක් පමණ වන ගල් කැබලි අගල් දෙකක තට්ටුවක් අතුරන්න.
- පසුව දළ වැලි තට්ටුවක් අගල් දෙකක් ඝනකමට අතුරන්න.
- ඒ මත අඩි එකක් ඝනකමට අමු ගොම තට්ටුවක් දමන්න.
- ඉන්පසු ඉහත එකතු කරගත් ගැඩවිලි පණුවන් එක් කරන්න. (ලීටර් 250 ක බඳුනකට සතුන් 500 ක් දැමීම සුදුසුය)
- ඉන්පසු බඳුන පිරෙනතුරු කාබනික ද්‍රව්‍ය එකතු කරන්න.
- ප්‍රධාන පෝෂක අන්තර්ගතය ඉහළ නැංවීම සඳහා නයිට්‍රජන්, පොස්පරස් හා පොටෑසියම් බහුල ශාක වර්ග (ග්ලිරිසිඩියා හා වල් සූරියකාන්ත කොළ ආදී) හා එළවළු අපද්‍රව්‍ය භාවිතා කළ යුතුය.
- සෑම විටම මෙම උපකරණය තුළ තෙතමනය 75% - 85% අතර පවත්වා ගන්න.

6.5 ගැඩවිල් පණු දියර ලබා ගැනීම

ඉහත ඇටවුමට දින 45 ක් පමණ ගත වූ පසු එය ගැඩවිල් දියර ලබා ගැනීමට සුදුසු තත්ත්වයට පත්වේ.

- දැන් ලීටර 10 ක පමණ බඳුනක් ගෙන පිටතට වැටෙන පරිදි කපු රෙදි වලින් තැනූ සිහින් තිර එක් කෙලවරක කුඩා ගල් කැටයක් ගැට ගසා බඳුනෙන් පිටතට සිටින සේ රඳවා ගන්න.
- ඉහත රූප සටහනේ දක්වා ඇති ආකාරයට එම බඳුන කොම්පෝස්ට් බඳුනට ඉහළින් රඳවන්න.
- එම බඳුනට ජලය පුරවන්න. එවිට ජලය බිංදු වශයෙන් තිර දිගේ පහළ බඳුනට වැස්සේ.
- පැය 24 කට පසු කරාමය ඇර පණු දියර පොහොර ලබාගත හැක.
- සෑම දිනකම උදෑසන ඉහළින් ඇති ජල බඳුන පුරවන්න.
- මෙසේ දින 10 ක් නොකඩවා දියර පොහොර ලබාගත හැක. (ලීටර් 100 පමණ).
- ඉන් පසුව බැරලයෙහි ඇති මිශ්‍රණය ඉවතට ගෙන ගැඩවිලි පණුවන් වෙත්කර තබා ගන්න. පෙර පරිදි ම බැරලය තුළ අළුතෙන් අමුද්‍රව්‍ය තැම්පත් කර නැවත ගැඩවිලි පණුවන් එකතු කරගන්න.

මෙලෙස අඛණ්ඩව ගැඩවිලි දියර පොහොර සකසා ගත හැකිය.

6.6 දියර පොහොර භාවිතය

- කොළ එළවළු සඳහා පණු දියර පොහොර ලීටර් 1 ක් පිරිසිදු ජලය ලීටර් 7 ක් සමඟ මිශ්‍රකර සතියට දෙවතාවක් උදෑසන හෝ සවස් කාලයේ පත්‍ර හොඳින් තෙමී යන සේ ඉසින්න.
- කරලි සහිත බෝග වර්ග සඳහා පණු දියර පොහොර ලීටර් 1 ක් පිරිසිදු ජලය ලීටර් 4 ක් සමඟ මිශ්‍රකර සතියට වතාවක් උදෑසන හෝ සවස් කාලයේ පත්‍ර හොඳින් තෙමී යන සේ ඉසින්න.

ෆන් ඉස්නයක් මගින් දියර පොහොර යෙදීම

- ගෙඩි සහිත බෝග වර්ග සඳහා පණු දියර පොහොර ලීටර් 1 ක් පිරිසිදු ජලය ලීටර් 5 ක් සමඟ මිශ්‍රකර සතියට වතාවක් උදෑසන හෝ සවස් කාලයේ පත්‍ර හොඳින් තෙමී යන සේ ඉසින්න.
- කුඩා පැළ සඳහා දියර පොහොර හා ජලය 1 : 10 අනුපාතයට මිශ්‍ර කර යොදන්න.

7. දියර කොම්පෝස්ට් (කොම්පෝස්ට් තේ)

කොම්පෝස්ට් පොහොර, භාවිතා කර වගා කිරීමේ දී කොම්පෝස්ට් විශාල ප්‍රමාණයක් භාවිතා කිරීමට සිදුවීම නිසා ප්‍රායෝගික අපහසුතා මතු වන අවස්ථාවල දී ඒ සඳහා සුදුසු විසඳුමක් ලෙස කොම්පෝස්ට් දියර (කොම්පෝස්ට් ට්) භාවිත කළ හැක.

එහිදී කොම්පෝස්ට් ප්‍රමාණයෙන් අඩක් මූලික පොහොර ලෙස පසට යොදා ඊට පසුව කොම්පෝස්ට් දියර පොහොර වරින් වර ඉසීම මගින් සාර්ථක අස්වැන්නක් ලබාගත හැකි අතර, සාමාන්‍යයෙන් අක්කරයක් සඳහා කොම්පෝස්ට් දියරය සකස් කර ගැනීමට අවශ්‍ය වන්නේ කොම්පෝස්ට් කි. ග්‍රෑ. 15 ක ප්‍රමාණයකි. මෙසේ සාදා ගන්නා කොම්පෝස්ට් දියරය “කොම්පෝස්ට් තේ” ලෙස ද හැඳින්වෙයි.

7.1 කොම්පෝස්ට් තේ හි ප්‍රයෝජන

- සියළුම පෝෂක වර්ග පහසුවෙන් ශාකවලට උරාගත හැකි ආකාරයෙන් පවතී.
- කොම්පෝස්ට් තේවල සිටින ක්ෂුද්‍ර ජීවීන් මගින් ශාක වර්ධනයට, රෝග පාලනයට හා පරිසර තත්ත්වයන්ට ඔරොත්තු දීමට හැකියාව ශාකවලට ලබාදෙයි.
- කොම්පෝස්ට් තේවල සිටින හිතකර ක්ෂුද්‍ර ජීවීන් ශාක මත හා පසෙහි වෙසෙන රෝග කාරක ක්ෂුද්‍ර ජීවීන් අධිපණ කිරීමට උපකාරී වේ.
- තවාන් පාලනයේ දී ළපටි පැළවල වර්ධනය වේගවත් කරන උත්තේජකයක් ලෙස ක්‍රියා කරයි.

පෝෂණ අගය

පෝෂණ ගුණාත්මය	කොම්පෝස්ට් (තේ) දියර පොහොර
පී. එච්. අගය	7.34
ලවණතාවය (ds/m) (1:5)	2.20
නයිට්‍රේට් (%)	2.05
ලබාගත හැකි පොස්පරස් (%)	0.65
පොටෑසියම් (%)	2.63
කැල්සියම් (%)	1.84
මැග්නීසියම් (%)	0.24
සිනික් (%)	0.03

7.2 අවශ්‍ය ද්‍රව්‍ය (වී වගාව සඳහා අත්කරයකට එකවර ඉසීමට)

- ප්ලාස්ටික් බඳුනක් හෝ බැරලයක් (ලීටර 100 - 200)
- ගුණාත්මයෙන් ඉහළ කොම්පෝස්ට් කිලෝ 15 ක් පමණ
- සක්කර හකුරු/දුඹුරු සීනි/උක් හකුරු දියර හෝ ඉවතලන පලතුරු කිලෝ ග්‍රෑ. 01 ක් පමණ
- ක්ලෝරින් මිශ්‍ර නොවූ පිරිසිදු ජලය ලීටර් 75
- කොම්පෝස්ට් බහාලීමට රෙදි කවරයක්
- ලණු කැබැල්ලක් හා ලී දණ්ඩක්
- ආවරණය කිරීමට දැලක්, රෙදි කැබැල්ලක් හෝ ගෝනියක්

7.3 සාදන ආකාරය

- දියර කොම්පෝස්ට් සෑදීමට සිසිල් සෙවන ඇති ස්ථානයක් තෝරා ගන්න.
- කොම්පෝස්ට් හා ජලය ගත යුතු අනුපාතය පරිමාව අනුව කොම්පෝස්ට් 1 : ජලය 5 කි.
- බඳුනට ජලය අවශ්‍ය පමණ දමා සක්කර හෝ උක් හකුරු මිශ්‍ර කරන්න. කොම්පෝස්ට් මල්ල ලණු කැබැල්ලෙන් ගැට ගසා බැරලය තුළ ගිල්වා ලණුවේ අනෙක් කෙළවර දණ්ඩේ මැදින් ඵල්ලන්න.

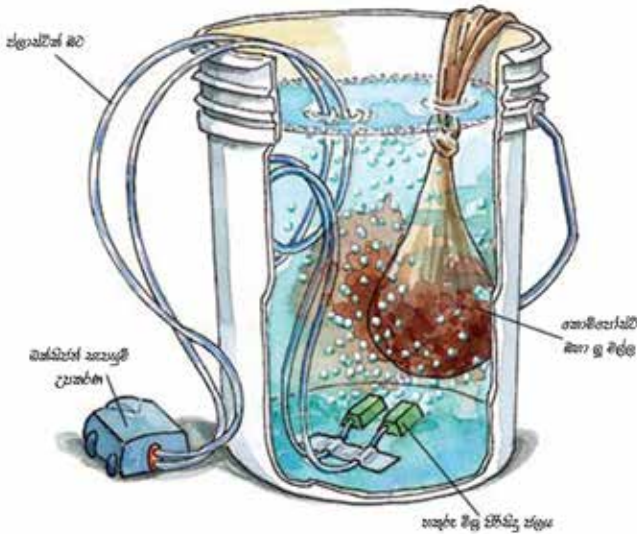

කොම්පෝස්ට් බෑගය බඳුන තුළ බැඳීම

- දිනපතා තෙවරක්වත් කොම්පෝස්ට් මල්ල ජලයේ ගිල්වමින් ඔක්සිජන් හා හොඳින් මිශ්‍ර වන සේ හොඳින් වාතනය කරන්න.
- මදුරුවන් බෝ වීම හා සතුන් වැටීම වැලැක්වීමට පැරණි දැල්/රෙදි කැබැල්ලකින් වසා තබන්න.
- දින 05 - 07 කට පසු භාජනයේ ඇති දියරය බෝගවලට යෙදිය හැක.

සැපයිය යුතුයි

ඉහළ ගුණාත්මයෙන් යුත් කොම්පෝස්ට් තේ සෑදීමේ දී විශේෂ අවශ්‍යතාවය වන්නේ ස්වායු තත්ත්වයක් පවත්වා ගැනීමයි. එම තත්ත්වයන් ලබාදීම සඳහා මිශ්‍රණය අතින්/කෝටුවකින් කලවම් කිරීම හෝ ඔක්සිජන් සැපයුම් උපකරණයක් භාවිතයෙන් වාතනය කළ හැක.

බැක්සිප්ස් ඇපැයුම් උපකරණයක් භාවිතය

7.4 භාවිත කරන ආකාරය

- කොමිපෝස්ට් හේ ජලය සමග 1 : 3 අනුපාතයට මිශ්‍රකර සවස් වරුවේ ඉසිය යුතුය.
  - නවාන් සඳහා දින 7 - 10 වයසේ දී
  - වපුරා/පැළ සිටවා සති 02, 04, 06 කාලවල දී
- වී වගාවේ දී හා එළවළු නවාන්වලදී දිලීරනාශක වෙනුවට බීජ ප්‍රතිකාරකයක් ලෙස ද භාවිත කළ හැකි අතර, මෙහි ඇති පෝෂක නිසා මුල් ඇදීම හා වර්ධනය ඉක්මන් වේ.

ගුණාත්මය දියුණු කිරීමට

බෝගවල රිකිලි දැමීම හා පඳුරු දැමීම උත්තේජනය සඳහා ග්ලූටමික් නිස්සාරකය මිශ්‍ර කර යෙදීමත් මල් පිපීම උත්තේජනය සඳහා පොටෑසියම් පෝෂකය වැඩි වල් සුරියකාන්ත ශාක නිස්සාරකය මිශ්‍ර කර යෙදීමත් පහසුවෙන් කළ හැකිය. අදාළ අනුපාතය වන්නේ, කොමිපෝස්ට් දියර 1 : ශාක නිස්සාරකය 1 : ජලය 5 කි.

8. මාළු නිස්සාරකය සාදා ගැනීම

මාළු නිස්සාරකය යනු ඉවත දමන මාළු හෝ මාළු අපද්‍රව්‍ය (මාළු මළු, බොකු, වරලේ, කටු) යොදා ගනිමින් සාදා ගන්නා කාබනික දියර පොහොරකි.

මාළු නිස්සාරකය

පෝෂක සංයුතිය

	නයිට්‍රජන් මි.ලී./ලී.	පොස්පරස් මි.ලී./ලී.	පොටෂියම් මි.ලී./ලී.
මාළු නිස්සාරකය	2.6-6.3	0.1-0.3	0.9-3.2

8.1 භාවිතයේ ඇති වාසි

- බෝගවල වර්ධනයට අවශ්‍ය පෝෂණය සපයයි
- පළබෝධකයන් පලවා හරියි
- පසේ පෝෂකත්වය හා පාංශු ජීවීන්ගේ ක්‍රියාකාරීත්වය දියුණු කරයි

8.2 අවශ්‍ය ද්‍රව්‍ය හා උපකරණ

- සීල් කළ හැකි පියනක් සහිත බඳුනක් හෝ කුඩා බැරලයක්
- ඉවත දමන මාළු හෝ මාළු අපද්‍රව්‍ය - කිලෝ ග්‍රෑ. 01
- සක්කර හකුරු හෝ දුඹුරු සීනි - කිලෝ ග්‍රෑ. 01
- ජලය

සීල් කළ හැකි පියන යහිත බඳුන

අඹුද්‍රව්‍ය

8.3 සකස් කරන ආකාරය

1. සීල් කළ හැකි පියන සහිත බඳුනකට මාළු අපද්‍රව්‍ය කි. ග්‍රෑම් 01 ක් දමන්න. (එම අපද්‍රව්‍ය කටු සමඟ හොඳින් අඹරා යෙදිය හැකි නම් වඩාත් සුදුසුය.)

2. එම බඳුනටම පොඩිකරගත් සක්කර හකුරු හෝ දඹුරු සීනි මුළු ප්‍රමාණයෙන් හරි අඩක් (ග්‍රෑම් 500) දමා හොඳින් මිශ්‍ර කර අමු ද්‍රව්‍ය පෙගෙන තරමට වතුර දමා පියන තදින් වසා පැසෙන්නට තබන්න.
3. දින 10 - 14 කට පසු එම මිශ්‍රණයට ඉතිරි සක්කර හකුරු හෝ දඹුරු සීනි ප්‍රමාණය ද දමා හොඳින් මිශ්‍ර කර වසා තවත් දින 14 ක් තබන්න.
4. බඳුන විවෘත කර මිශ්‍රණය පෙරා අඳුරු පැහැති බෝතල් වල සුර්යාලෝකයට නිරාවරණය නොවන ලෙස ගබඩා කර තබන්න. (මෙම ද්‍රව්‍ය ප්‍රමාණයන් මගින් මුළු නිස්සාරකය ලීටර 1.5 ක ප්‍රමාණයක් නිපදවා ගත හැක)
5. මිශ්‍රණය පෙරීමෙන් පසු පෙරනයේ ඉතිරි වූ හොඳිරුෂ මාළු කොටස් වලට හැවෙන සක්කර එක්කර පැසීමට හැරිය හැක.
6. මාළු, සක්කර මිශ්‍රණයට ගවමුත්‍ර එක් කිරීම මගින් ඉක්මණින් පැසීම සිදුවන අතර පෙරනයේ ගුණාත්මය ද ඉහළ යනු ඇත.

සකස් කර ගත් මාළු නිස්සාරකය

8.4 බෝග සඳහා නිෂ්කාරකය යෙදීම

තවාන් සඳහා

ද්‍රාවණයෙන් මිලි ලීටර 30 ක් ජලය ලීටර 10 ක මිශ්‍රකර යොදන්න.

ක්ෂේත්‍රය සඳහා

- බෝග වර්ධනය වන අවස්ථාවේ දී ද්‍රාවණයෙන් මිලි ලීටර 50 ක් ජලය ලීටර 10 ක මිශ්‍රකර පත්‍රවලට යොදන්න
- බෝග වගාවේදී සති 2 කට වරක් යෙදීම කළයුතු වේ. (මෙම මිශ්‍රණය පසට ද යෙදීම කළ හැකිය. පසට යොදන්නේ නම් වසුන් යෙදීම කළ යුතුය.)

9. ජීවමාන

ජීවමාන යනු එළ ගවයින්ගේ ගොම, ගව මුත්තා යොදාගනිමින් නිපදවා ගන්නා ක්ෂුද්‍ර ජීවී ද්‍රාවණයකි. එබැවින් මෙය භාවිතයෙන් පාංශු ක්ෂුද්‍ර ජීවීන් සංඛ්‍යාව හා ඔවුන්ගේ ක්‍රියාකාරීත්වය ඉහළ නංවයි. එය කාබනික දියර පොහොරක් මෙන්ම පාංශු සත්කාරකයක් ලෙස ද ක්‍රියා කරයි.

9.1 ජීවමාන සාදාගැනීමට අවශ්‍ය ද්‍රව්‍ය

1. ලීටර් 200 පමණ ජ්ලාස්ටික් බැරලයක්
2. අමු එළ ගව ගොම : කිලෝ ග්‍රෑම් 10
3. එළ ගව මුත්තා : ලීටර් 10
4. සක්කර හකුරු හෝ දුඹුරු සීනි : කිලෝ ග්‍රෑම් 02
5. දෙපියලි බීජ පිටි : කිලෝ ග්‍රෑම් 02
6. වනාන්තරයකින් හෝ දිරාපත් වන කොළ ගොඩක් යටින් ලබාගත් පස් මිටක්
7. පිරිසිදු ජලය : ලීටර් 200 පමණ

9.2 සාදා ගන්නා පිළිවෙළ

- ඉහත අංක 1 - 5 දක්වා ද්‍රව්‍ය ජ්ලාස්ටික් බැරලයට දමා ලීටර් 200 මට්ටම දක්වා ජලය එකතු කර විනාඩි 10 පමණ දකුණු අතට මිශ්‍රණය කෝටුවකින් කරකවන්න.

- මෙසේ දිනකට පස් වරක් දකුණු අතට කෝටුවකින් කරකවා තෙත ගෝනියකින් වසා තබන්න. මේ අන්දමට දින තුනක් මිශ්‍ර කර තබා පස් වන දිනට පසු භාවිතයට ගන්න.

9.3 භාවිතය හා ප්‍රයෝජන

- මිශ්‍රණය පෙරා දිගර කොටස් එකකට ජලය කොටස් හතරක් මිශ්‍රකර පත්‍ර තෙමී යන ලෙස වගාව සඳහා ඉසීම කළ යුතුය.
- පසට එකතු වන ජීවමානවල වෙසෙන ක්ෂුද්‍ර ජීවීන් සුර්යාලෝකයෙන් විනාශ වීම වැළැක්වීම සහ ඔවුන්ට අවශ්‍ය ආහාර ලබාදීම සඳහා යෙදීමෙන් පසුව පිදුරු වැනි වස්තූන් වැදගත් වෙයි.
- පාංශු පෝෂකත්වය ඉහළ නංවමින් බෝග වර්ධනය ප්‍රවර්ධනය කරයි.
- එළවළු හා පලතුරුවල සහ මල්වල ගුණාත්මකභාවය වැඩි දියුණු කරයි.

සැලකිය යුතුය

- ජීවමාන කල තබාගත නොහැකි බැවින් දින අටකට පෙර භාවිත කර අවසන් කළ යුතු ය.

10. පලතුරු ටොනික්

පලතුරු ටොනික් යනු පලතුරු යොදා ගනිමින් නිපදවා ගන්නා ක්ෂුද්‍ර ජීවී ද්‍රාවණයකි. මෙය භාවිතා කිරීමෙන් පසේ රසායනික හා ජෛවී ලක්ෂණ කෙටි කලකින් වැඩි දියුණු කර ගත හැක. මෙම ද්‍රාවණය පත්‍ර මත ඉසීමෙන් ශාඛ වර්ධනය හා ඵලදාවද ඉහළ යයි.

10.1 අක්කරයට අවශ්‍ය ද්‍රාවණය සාදා ගැනීමට අවශ්‍ය ද්‍රව්‍ය

1. මුඩිය තදින් වැසිය හැකි ප්ලාස්ටික් භාජනයක් හෝ කුඩා බැරලයක්
2. ඉදුණු ගස්ලඩු : කිලෝ ග්‍රෑම් 03
3. ඉදුණු කෙසෙල් ගෙඩි : කිලෝග්‍රෑම් 03
4. හොඳින් පැසුණු වට්ටක්කා : කිලෝ ග්‍රෑම් 03
5. සක්කර හකුරු : කිලෝ ග්‍රෑම් 03
6. බින්තර : 02
7. ජලය : ලීටර් 10

10.2 සාදා ගන්නා පිළිවෙළ

- ඉඳුණු ගස්ලබු, කෙසෙල් ගෙඩි සහ වට්ටක්කා ඉතා කුඩා කැබලිවලට කපා බඳුනට දමන්න. එම බඳුනටම කුඩු කරගත් සක්කර හකුරු, බිත්තර සහ පලය එක්කර හොඳින් මිශ්‍ර කරන්න.
- ඉන් පසු භාජනයේ කට තදින් වසා දින 45 පැසෙන්නට තබන්න.
- දින 45 කට පසු ද්‍රාවණය පාවිච්චියට සුදුසුය. එය කපු රෙදි කඩකින් පෙරා පාවිච්චියට ගත යුතු ය.
- මෙම පළතුරු ටොනික් ද්‍රාවණය ලීට් එකකට වතුර ලීට් 20 මිශ්‍ර කර බෝග වගාවට යොදා ගත යුතු ය.

10.3 භාවිතය හා ප්‍රයෝජන

- පසේ සාරවත් බව වැඩි කරයි
- පසේ ක්ෂුද්‍ර ජීවී සංඛ්‍යාව සහ ඔවුන්ගේ ක්‍රියාකාරීත්වය වැඩිකරයි
- පාංශු සත්කාරකයක් ලෙස ක්‍රියාකරයි
- බෝගවල වර්ධනය හා අස්වැන්න වැඩි කරයි
- බෝගවල රෝගවලට ඔරොත්තුදීමේ හැකියාව වැඩිකරයි
- පළිබෝධකයින් පලවා හරියි

11. දහසියා අඟුරු භාවිතය

සහල් නිපදවීමේ දී ඉවත් වන දහසියා පාලන තත්ත්ව යටතේ අර්ධව දහනය කර ගැනීමෙන් දහසියා අඟුරු සකස් කර ගනු ලැබේ.

11.1 දහසියා අඟුරු භාවිතයේ ඇති වාසි

- ශාකයේ වර්ධනයට අවශ්‍ය පෝෂක හා ජලය රඳවා තබාගන්නා මාධ්‍යක් ලෙස ක්‍රියා කරමින් පෝෂක අපතේ යාම මගහරවයි.
- දහසියා අඟුරුවල සිලිකන් නම් වූ ශාක පෝෂකය බහුලව අඩංගු වේ.
- සිලිකන් පෝෂකය මගින් ශාකයේ දැඩි බව වැඩි වන අතර, මේ නිසා රෝග පළිබෝධ හානි අවම වේ.
- මුල්වල වර්ධනයට අවශ්‍ය මෘදු බවක් පසට ලබාදෙන බැවින් හොඳින් වර්ධනය වූ මූල පද්ධතියක් සහිත ශාකයක් ලැබේ.
- දහසියා අඟුරු මගින් පසේ ජල වහනය වැඩි දියුණු කරයි.
- ලවණතාවය මෙන්ම යකඩ විෂවීම වළක්වා ගැනීමට එම ගැටලු පවතින ක්ෂේත්‍රවලට යෙදීමට යෝග්‍ය වෙයි.

11.2 දහශීයා අඟුරු සකස් කිරීම

මේ සඳහා ක්‍රම 02 ක් යොදාගත හැක

- කුන්තාන් විමිනි ක්‍රමය
- ගොඩ ක්‍රමය

කුන්තාන් විමිනි ක්‍රමය

- හොඳින් ලද බැරලයක් ගෙන රූප සටහනේ පරිදි දුම් බටයක්, බැරලයේ පතුලට සිදුරක් සාදා වෙල්ඩින් කරගන්න. බැරලයේ තැනින් තැන සිදුරු කරගෙන කුන්තාන් විමිනියක් සාදාගන්න.

පිටවන දුමාරය

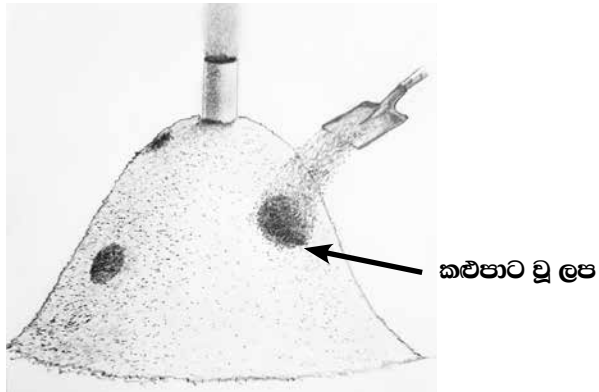
ගිනි ගොඩ
වැසෙන පරිදි
තැබූ විමිනිය

කුන්තාන් විමිනිය

- වියළි දුර, පොල්කටු කිහිපයක් යොදාගෙන කුඩා ගිනි ගොඩක් සාදා ගන්න. ගින්න හොඳින් ඇවිලෙන විට එම ගිනි ගොඩ වැසෙන පරිදි කුන්තාන් විමිනිය ගොඩාල් කැට කිහිපයක් මත තබන්න.

- කුන්තාන් විමිතිය වැසී යන පරිදි දහයිසා ගොඩගසන්න.
- සාමාන්‍යයෙන් පැය 4 ක් පමණ ගත වූ පසු දහයිසා ගොඩ නැතින් තැන කළුපාට ලප දැකිය හැක. එම ස්ථානවලින් ගින්දර පිටතට ඒමට පෙර දහයිසා ගොඩේ ඇති නොපිලිස්සුනු දහයිසා මගින් වසා දමන්න. ඒ සඳහා සවලක්/උදැල්ලක් වැනි උපකරණයක් භාවිතා කිරීම වැදගත් වනු ඇත.

නොපිලිස්සුනු දහයිසා මගින් කළුපාට ලප වැසීම

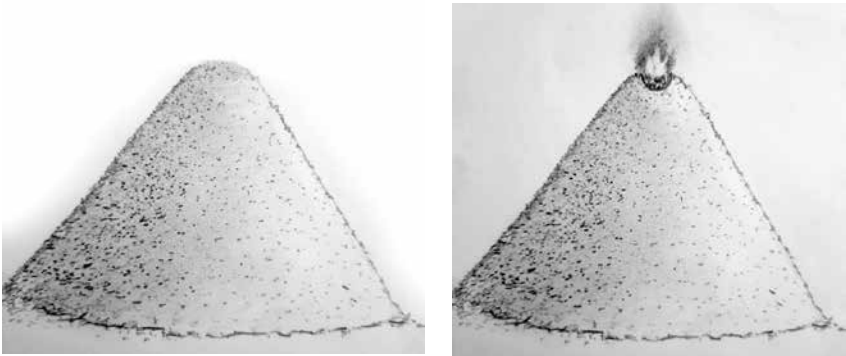
- පැය 6 කට පමණ පසු ප්‍රවේශමෙන් උදැල්ලකින් හෝ උපකරණයකින් කුන්තාන් විමිතිය වටේ ඇති දහයිසා ඉවත් කර කුන්තාන් විමිතිය ඉවත් කරන්න.
- දහයිසා ගොඩ මැද ඇති ඉතිරි සුන්බුන් ඉවත් කර අර්ධ දහනයට ලක් වූ දහයිසා තවදුරටත් දහනය වීම වැලැක්වීමට වතුර යොදා හිවා ගන්න.
- මේ මොහොත වන විට සියලුම දහයිසා කළු පාටට හුරු ඇඟුරු බවට පත් වී තිබිය යුතුය. කිසි විටකත් රත් වූ බැරලය මතට වතුර යෙදීම නොකළ යුතු ය.

දහයිසා ඇගුළු

ගොඩ ක්‍රමය

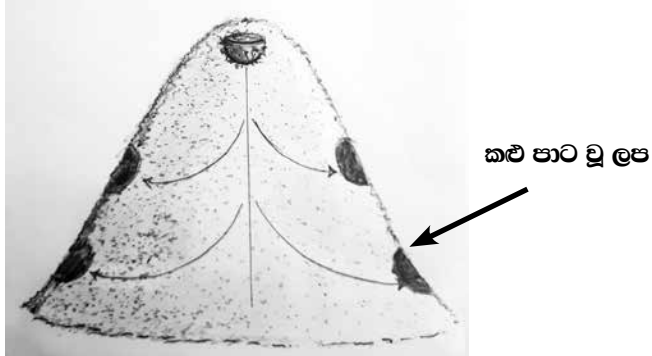
- වියළි ස්ථානයක දහයිසා ගොඩ ගසන්න.

දහයිසා ගොඩ ඇකැණීම හා ගිනි ඇවිලීම

- දහයිසා ගොඩේ මුදුනේ වලක් සකසා ඒ තුළ හොඳින් ගිණි අවුලන ලද පොල්කටුවක් තබා දහයිසා වලින් වසා දමන්න.
- පැය 4 ක් පමණ ගතවන විට දහයිසා ගොඩ මුදුනේ සිට පහළ හා මතුපිටට ගිනිදුර් පැතිරී යනු ඇත. මේ අවස්ථාවේ දහයිසා ගොඩ මතුපිට ඇතිවන කළු පාට ලප නොපිළිස්සුනු දහයිසා මගින් වසා දැමිය යුතු ය.

- පැය 6 කට පසු සියළු දහයිසා කළු පැහැ ගැන්වෙමින් පවතිනු දක්නට ලැබේ. මේ අවස්ථාවේ දී තවදුරට නොපිළිස්සුනු දහයිසා ඇත්නම් ඒවා උදැල්ලක් හෝ සවලකින් හොඳින් කලවම් කරන්න. ඊටපසු වතුර ඉසීමත් අර්ධ ලෙස දහනය වූ දහයිසා තවදුරටත් දහනය වීම වලක්වා ගන්න.

දහයිසා ගොඩ මුදුනේ යට පහළට යන මතුපිටට ගින්නු පැතිරීම

- ප්‍රායෝගිකව මෙලෙස දහයිසා අඟුරු නිපදවීමේදී සවස 5 ට පමණ දහයිසා ගොඩට ගිනි තැබීමෙන් පසුව ඔබට උදේ 6 ට පමණ දහයිසා ගොඩ පහසුවෙන් නිවා ගත හැකි වනු ඇත.
- දහයිසා අඟුරු කිලෝ ග්‍රෑම් 250 ක් නිපදවීමට වියළි දහයිසා කිලෝ ග්‍රෑම් 700 ක් පමණ අවශ්‍ය වේ. ආසන්න වශයෙන් කිලෝ ග්‍රෑම් 60 යූරියා උරයකට වියළි දහයිසා කිලෝ ග්‍රෑම් 10 ක් පමණ පිරවිය හැක. එවැනි උර 75 කින් අවශ්‍ය දහයිසා අඟුරු ප්‍රමාණය නිපදවා ගත හැක.

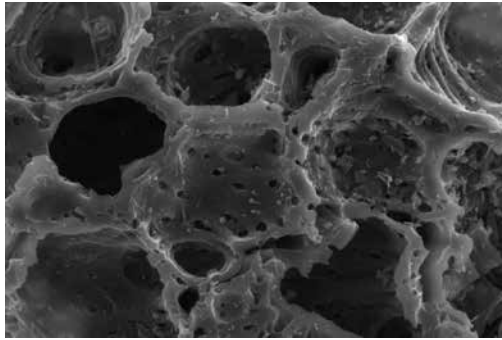
11.3 එළවළු වගාව සඳහා දහයිසා අඟුරු යෙදීම

වලවල් සකස් කරන අවස්ථාවේ දෝතක් බැගින් වලවල්වලට එක්කර පසට කවලම් කිරීම සිදු කරයි.

12. බෝග වගාව සඳහා ජීව අඟුරු භාවිතය

ජීව අඟුරු යනු සත්ත්ව හෝ ශාක ද්‍රව්‍ය (කාබනික ද්‍රව්‍ය) ඔක්සිජන් රහිත හෝ ඉතා අඩු ඔක්සිජන් සහිත මාධ්‍යයකදී අධික උෂ්ණත්වයකට (350°C - 600°C) භාජනය කර නිපදවා ගන්නා ද්‍රව්‍යයකි.

ජීව අඟුරු සියුම් සිදුරු සහිත ව්‍යුහයක් වන අතර ගුණාත්මය තීරණය වනුයේ භාවිතා කරන අමුද්‍රව්‍ය හා උෂ්ණත්වය අනුවය.

ජීව අඟුරුවල අන්වීක්ෂීය ව්‍යුහය

12.1 ජීව අඟුරු පසට යෙදීම තුළින්

- පසේ ගුණාංග වැඩි දියුණු කරයි.
- ජලය හා අපද්‍රව්‍ය පෙරණයක් ලෙස ක්‍රියා කරයි.
- අපද්‍රව්‍ය අධිශෝෂණය කොට විශෝජනය කරයි.
- පාංශු පෝෂක මතු පිටින් උරාගෙන හෙමින් නිදහස් කරයි.
- විෂ රසායන ද්‍රව්‍ය සහ බැර ලෝහ වර්ග ශාක වලට උරා ගැනීමට ඉඩ නොදී රඳවා තබා ගනී.

- කුඩා අවකාශ වල ජලය රදවාගෙන හෙමින් නිදහස් කරයි.
- නියතයෙන් ශාක වලට ඇතිවන පීඩාව වලක්වයි.
- පසෙහි ආම්ලිකතාව අඩු කරන අතර ශාක වලට පෝෂක ලබා ගැනීම පහසු කරයි.
- පසෙන් ශාක පෝෂක ඉවත් වීම (ක්ෂරණය) වලක්වයි.
- පසෙහි පොස්පරස් සුලභතාවය ඇති කරයි.
- පස තුල ක්ෂුද්‍රජීවීන් හා ගැඩවිල් පණුවන් ප්‍රමාණය වැඩි කරයි.
- වල් පැළෑටි පැලවීම අඩු කරයි.
- කොම්පෝස්ට් නිෂ්පාදනයේදී අමුද්‍රව්‍යයක් ලෙස යොදා ගැනීම තුළින්, නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියේදී හයිට්‍රජන් වාෂ්ප වී යාම අවම කරලයි.

12.2 ජීව ඇගුරු නිපදවා ගන්නේ කෙසේද?

අවශ්‍ය ද්‍රව්‍ය :-

- ග්ලිරිසීඩියා, ඉපිල් ඉපිල් වැනි කාෂ්ඨීය දැව කොටස්, ඉවතලන බෝග කොටස් සත්ත්ව මල ද්‍රව්‍ය වැනි කාබනික අපද්‍රව්‍ය හෝ මේවායේ මිශ්‍රණයක්.
- ලොකු බැරලයක් - අඩි 2 - 2 1/2 පමණ විෂ්කම්භය ඇති පියන හා පතුල ඉවත් කරන ලද විවෘත බැරලයක්.
- කුඩා බැරලයක් - අඩි 1 ක් පමණ විෂ්කම්භය ඇති කට විවෘත බැරලයක් : මෙම බැරලය ලොකු බැරලයට වඩා අඩි 1/2 ක් පමණ උසින් අඩු විය යුතුය.
- හොඳින් ගිනි ඇවිලවීම සඳහා පොල් කටු දර කැබලි ආදිය අවශ්‍ය ප්‍රමාණයට

සකසන ආකාරය :-

- විශාල බැරලය පතුලට ආසන්නයෙන් කවුළු කීපයක් (4 ක් පමණ) කපාගන්න.
- කුඩා බැරලය නළ ජීව අඟුරු සකසා ගැනීමට යොදා ගන්නා ද්‍රව්‍යය අසුරා පියන වසන්න.

යකසා ගත් විශාල බැරලය හා කුඩා බැරලය

- කුඩා බැරලය පොළව මට්ටමේ සිට අඟල් 7 - 8 ක පමණ උසින් සිටින සේ ගඩොල් කැට ආධාරයෙන් තබා ගන්න.
- කුඩා බැරලය මැදි වන සේ විශාල බැරලය තබන්න.
- කුඩා බැරලය හා විශාල බැරලය අතර නිඛිලයට කුඩා දුර කැබලි පොල්කටු, දහසියා වැනි දේ පුරවා ගිනි තබන්න.

කුඩා බැරලය මැදි වන සේ විශාල බැරලය තැබීම

- මෙම දුර දැවී යන විට නැවත එකතු කරමින් පැය 1 1/2 ක පමණ කාලයක් ඇවිලීමට ඉඩ හරින්න.
- දැවී අවසන් වූ පසු ඉතිරි අගුරු කැබලි හා අළු ලී කැබැල්ලක ආධාරයෙන් විශාල බැරලයේ කවුළු වලින් පිටතට ගෙන ජලයෙන් නිවා දමන්න.
- ඉන් පසු කුඩා බැරලය හැකි ඉක්මනින් පිටතට ගෙන ඒ තුළ ඇති ජීව අගුරු බිමට හලා ජලය යොදා නිවාගන්න.

ජීව අගුරු භාවිතය

- සාදාගත් ජීව අගුරු කඩල ඇට තරම් කුඩා කැබලි වලට කඩාගෙන බෝග වගා කිරීමට පෙර පස සමඟ මිශ්‍ර කරන්න.
- දැනට සිටුවා ඇති බෝග වලට යොදන්නේ නම් බෝගයේ අතු විහිදී ඇති දුරින් බෝගය වටා මුළු වට ප්‍රමාණයෙන් 1/4 ක් පමණ වන සේ කාණුවක් කපා එයට ජීව අගුරු එක්කර පස් වලින් වසන්න.
- අළුතින් බෝග වගාවට සකසන බිමක නම් බිම් සැකසීමේ දී ජීව අගුරු යොදන්න.
- බඳුන් වගාවක නම් බඳුන් මිශ්‍රණයට ජීව අගුරු යොදන්න.
- වී වගාවේ දී නම් පළමු සිසෑමේ දී ජීව අගුරු එක් කරන්න.
- ජීව අගුරු දියර පොහොර සමඟ තුනී දියාරු මිශ්‍රණයක් ලෙස භාවිතා කල හැකිය.
- ජීව අගුරු ක්ෂුද්‍රජීවීන් මගින් දිරාපත් නොවන බැවින් වරින් වර යෙදීම අවශ්‍ය නොවේ.
- පසක රසායනික, භෞතික හා ජීව ගුණයක් වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා සරලම විසඳුම ජීව අගුරු භාවිතය බව තහවුරු කර ඇත. එබැවින් පරිසර හිතකාමීවූත් තිරසාරවූත් කෘෂි කර්මාන්තයක් උදෙසා ඔබේ ගොවිබිම ජීව අගුරු යොදා පෝෂණය කරන්න.

- වලවල් සකස් කරන අවස්ථාවේ දෝතක් බැගින් වලවල්වලට එක්කර පසට කලවම් කිරීම සිදු කරයි

තාක්ෂණික කමිටුව

- ජගත් සුදසිංහ (අධ්‍යක්ෂ - ව්‍යාප්ති හා පුහුණු)
- සීතා වයලට් (අතිරේක අධ්‍යක්ෂ - අධ්‍යාපන)
- කේ.පී.ඩබ්. ගුණවර්ධන (ප්‍රධාන කෘෂි විශේෂඥ)
- එච්. ඩබ්ලිවුආරච්චි (ප්‍රධාන කෘෂි විශේෂඥ)
- ටී.පී.පී.ඩී. ජයසිංහ (සහකාර කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂ - සංවර්ධන)
- පී.එන්. අරුණාතිලක (සහකාර කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂ - සංවර්ධන)
- ආචාර්ය එම්.එස්. නිජමුදින් (අතිරේක අධ්‍යක්ෂ)
- ප්‍රදීප් රණසිංහ (සහකාර කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂ - සංවර්ධන)
- ප්‍රියංගා දිසානායක (සහකාර කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂ - පර්යේෂණ)
- රේණුකා ද සිල්වා (ප්‍රධාන කෘෂි විශේෂඥ)

විධායක සම්බන්ධීකරණය හා සංස්කරණය

එච්.එම්. ජයන්තා ඉලංකෝන් මැණිකේ (අතිරේක අධ්‍යක්ෂ ජනරාල් - සංවර්ධන)

ප්‍රකාශන කළමනාකරණය

ඩබ්.එල්. නිරාන් පීරිස් (අධ්‍යක්ෂ - තොරතුරු හා සන්නිවේදන)

එන්.ඒ.ආර්.ජේ. පෙරේරා (සහකාර කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂ - සංවර්ධන)

සහාය ප්‍රකාශන කළමනාකරණය

එන්.එල්.ඩී. හාරංගම්මන (කෘෂිකර්ම උපදේශක)

එච්.එම්. උදයානී හේරත් (කෘෂිකර්ම උපදේශක)

පරිගණක පිටු සැකසුම

ලසන්තා චිරසිංහ

දේවිකා විගෝදනි

කුමුදු සෙනෙවිරත්න

දුලාංජලි කොඳලොසා පෙරේරා

ජේ. මධුශානි ඒකනායක

පිටිකවරය සැකසුම

ගයානි දිල්වැසි ඊරියගම

නිර්මාණය

ජාතික කෘෂිකර්ම තොරතුරු හා සන්නිවේදන මධ්‍යස්ථානය